

**BAŽNYČIOS
ŽINIOS****Šiame numeryje:****Bažnyčia Lietuvoje**

Aušros Vartų Gailestingumo Motinos globos atlidai	2
Tarptautinė konferencija apie tautinio tapatumo išsaugojimą Europos Sąjungoje	4
Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas	7
Kaišiadorių vyskupijos kunigų susirinkimas	7
Visuotinis Telšių vyskupijos vargonininkų susirinkimas	8
Lietuvių katalikų moterų paminėjimas Kaune	9
Konferencija „Psichologinė pagalba ir sielovada išgyvenantiems skrybų krizę“	11

Homilijos

LAUKIMAS IR DŽIAUGSMAS III advento sekmadienis (C)	14
APLANKYMO DOVANOS IV advento sekmadienis (C)	15

Ganytojo žodis

Kardinolo A. J. Bačbio pamokslas per Aušros Vartų Gailestingumo Motinos atlidus	16
--	----

Straipsniai

Alma Stasiulevičiūtė GEROSIOS RELIGINIO UGDYMO PATIRTIES BEIEŠKANT	17
Kun. doc. dr. Arvydas Ramonas NAUJI UNIVERSITETINĖS SIELOVADOS KONTEKSTAI	19
DIEVO ŽODŽIO SKAITYMAS	21

Bažnyčia pasaulyje

Krikščionių vienybė – prioritėtinė Benedikto XVI užduotis	27
Dar kartą patvirtinta kunigų celibato pareiga	27
Popiežius pabrėžia didelę kontempliatyviųjų vienuolijų reikšmę	27

Aušros Vartų Gailestingumo Motinos globos atlidai

Lapkričio 11–19 d. Vilniuje vyko tradiciniai Aušros Vartų Gailestingumo Motinos globos atlidai. Šiemet visą savaitę melstasi už pašauktuosius šeimai. Kiekvienos atlidų dienos intencija, parinkta remiantis Šventuoju Raštu, atspindėjo įvairius santuokinio gyvenimo aspektus: „meilės išsiskleidimą“, „santuokinio gyvenimo skaistumą“, „ištikimybę santuokoje“, „meilės atsakingumą“, „pasirengimą būti vyru, tėvu“, „pasirengimą būti žmona, motina“ ir kt.

Pirmąją atlidų dieną, lapkričio 11-ąją, kaip visas intencijas vienijanti ašis pasirinkta eilutė iš Laiško kolosiečiams „Viršum viso šito tebūna meilė, kuri yra tobulumo raištis“ (3, 14). 13 val. šv. Mišias Aušros Vartų koplyčioje aukojo kun. R. Doveika, giedojo Šv. Teresės parapijos choras. 15 val. lenkų kalba koplyčioje šv. Mišias aukojo kun. W. Gorlicki. 16 val. ir 18 val. vyko pamaldos Švč. M. Marijos garbei lenkų ir lietuvių kalbomis.

Lapkričio 12 d., sekmadienį, melstasi prašant meilės išsiskleidimo santuokiniame gyvenime – „Meilė niekada nesibaigia“ (1 Kor 12, 8). Ankstyvą rytą lenkų kalba šv. Mišias aukojo tėvai dominikonai. 8 val. tą ir kiekvieną atlidų rytą Aušros Vartų koplyčioje lietuvių kalba šv. Mišias aukojo ir pamokslą sakė pranciškonų vienuoliai. Šv. Teresės bažnyčioje Eucharistijos šventimui lenkų kalba vadovavo kun. V. Volodkovič, giedojo šios bažnyčios jaunimo choras.

11 val. Aušros Vartų koplyčioje iškilmingai šv. Mišių aukai vadovavo kardinolas A. J. Bačkis, koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkiv. Peteris Stephanas Zurbriggenas ir Lietuvos vyskupai, giedojo LMA choras. Pamokslą pasakė kardinolas A. J. Bačkis (visą pamokslą žr. šio numerio 16 p.). Šv. Mišias tiesiogiai transliavo Lietuvos televizija. 13 val. šv. Mišias Aušros Vartų koplyčioje, talkinant Šv. Teresės parapijos chorui, ganytojai aukojo lenkų bendruomenei. Po pietų koplyčioje Švč. Sakramento adoracijai vadovavo Švč. M. M. Nekaltojo Prasidejimo seserys. Tą dieną ir visas kitas atlidų dienas vakare vykdavo pamaldos Švč. Mergelės Marijos garbei. 19 val. šv. Mišias bažnyčioje lietuvių kalba aukojo kun. prel. V. Gustaitis, giedojo Didysis arkikatedros choras. Vėliau maldininkai klausėsi choro „Vaivora“ koncerto.

Lapkričio 13-ąją melsta santuokinio gyvenimo skaistumo – „Kūnas skirtas ne ištvirkavimui, bet Viešpačiui“ (1 Kor 6, 13). Į atlidus rinkosi Maišiagalos ir Trakų dekanatų tikintieji. 11 val. šv. Mišias bažnyčioje aukojo kun. S. Guja, giedojo choras „Žemaičiai“, o 13 val. lenkų bendruomenei – kun. dek. J. Aškielovič. Popietinę Švč. Sakramento adoraciją koplyčioje vedė Neokatechumenato nariai iš Šv. Teresės parapijos. Vakare Šv. Teresės bažnyčioje aukotose kun. dek. V. Girdžiušo šv. Mišiose giedojo Trakų parapijos choras. Po to surengtas koncertas.

Lapkričio 14 d. pamaldų intencija – santuokinė ištikimybė – „Ką tad Dievas sujungė, žmogus te neperskiria“ (Mt 19, 6). Tą dieną Aušros Vartų Dievo Motinos globon save pavedė Šalčininkų ir Varėnos dekanatų maldininkai. Rytė Šv. Teresės bažnyčioje šv. Mišias aukojo kun. A. Andžejevski, o Aušros Vartų koplyčioje – kun. dek. B. Krakevičius. 11 val. Šv. Teresės bažnyčioje mons. G. Grušo aukotose šv. Mišiose giedojo vaikų choras (vadovė R. Nenėnaitė). Lenkų bendruomenei Šv. Teresės bažnyčioje šv. Mišias aukojo kun. J. Matusevičius, jaunimui – kun. M. Gladki. Popietinę Švč. Sakramento adoraciją koplyčioje vedė Dievo Meilės Misionierių seserų kongregacija.

Lapkričio 15-ąją akcentuotas meilės atsakingumas – „Turime pakęsti silpnųjų silpnības, ne sau pataikauti“ (Rom 15, 1). Su kiekviena atlidų diena pilig-

LVK pranešimas spaudai apie kreipimąsi į LR Seimo Žmogaus teisių komitetą dėl televizijos laidos „Jeigu“ (2006 11 16)

Šių metų lapkričio 14 d. per televizijos kanalą LNK buvo rodoma televizijos laida „Jeigu“, kurios tema: „Moteris kunigė – būti ar nebūti“. Žiūrint laidą, galėjo susidaryti įspūdis, kad religinės bendruomenės, neleidamos moterims eiti dvasininkų pareigų, pažeidžia *Lygių galimybių įstatymą* bei juo įgyvendinamus nediskriminavimo principus, nors Bažnyčios ir turi Konstitucijoje įtvirtintą teisę tvarkytis pagal savo kanonus. Laidos vedėjo pateikti tendencingi klausimai žiūrovus skatino užimti išankstinę neigiamą poziciją Bažnyčios atžvilgiu, o tai galima vertinti kaip nepakantumo ir netolerancijos tikinčiųjų bei religinių bendruomenių atžvilgiu skatinimą. Ypatingą susirūpinimą kelia faktas, kad projektas „Novatoriškos socialinių partnerių švietimo strategijos, siekiant praktinio lygių galimybių principo įgyvendinimo“, kurį realizuojant parengta minėta televizijos laida, yra remiamas ir finansuojamas Europos Sąjungos bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės, o projekto partneris yra Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba.

Lietuvos Vyskupų Konferencija kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komitetą prašydama išsiaiškinti, ar minėta televizijos laida nedeinformavo Lietuvos gyventojų dėl diskriminaciją draudžiančių įstatymų taikymo apimties ir neskatino netolerancijos bei nepakantumo religinių įsitikinimų, kurie patenka į jų pačių ir kitų įstatymų saugomų žmogaus teisių apibrėžtį, pagrindu. Komiteto taip pat prašoma nagrinėti, ar minėto projekto įgyvendinimas atitinka Lietuvos 2004–2006 metų *Bendrajame programavimo dokumente* deklaruojamus tikslus bei reikalavimus, ar Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba būdama partneriu projekto, kurį įgyvendinant raginama keisti LR Konstituciją, siekiama apriboti konstitucines bei prigimtinės tikinčiųjų ir religinių bendruomenių teises, neperžengė savo kompetencijos ribų ir nepažeidė galiojančių Lietuvos Respublikos įstatymų.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

Kardinolas A. J. Bačkis susitiko su jaunimu

Lapkričio 8 d. Vilniaus Šv. Jono Krikštytojo ir Šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčios salėje kardinolas Audrys Juozas Bačkis susitiko su akademiniu jaunimu ir skaitė jiems paskaitą apie Bažnyčią. Arkivyskupas aiškino, kaip Bažnyčia save supranta po Vatikano II Susirinkimo, koks jos santykis su pasauliu. Ganytojas pasakojė Bažnyčios istoriją, kaip ji augo, kaip kūrėsi bendruomenės, kalbėjo apie apaštalių įpėdinystę, apie celibato dovanos reikšmę.

Po paskaitos studentai galėjo laisvai pateikti klausimus jiems rūpimomis temomis. Užsimezgė šilta ir atvira diskusija. Kardinolas dalijosi mintimis apie savo tarnybą, pabrėžė šeimos svarbą šių dienų pasaulyje.

-Vn-

Paminėtos vysk. J. Staugaičio gimimo 140 metinės

Lapkričio 14 d. Telšių katedroje paminėtos pirmojo Telšių vyskupo, 1918 m. Vasario 16-osios nepriklausomybės akto signataro Justino Staugaičio gimimo 140-osios metinės. Ta proga Telšių katedroje buvo aukojamos šv. Mišios, kurių metu melstasi už pirmąjį Telšių vyskupą bei kitus jau amžinybėn iškeliauvusius šios vyskupijos ganytojus, maldoje prisimenant ir kitus mirusius Telšių vyskupijos prelatus, kanauninkus, kunigus. Šv. Mišių iškilmingai liturgijai vadovavo Telšių vyskupas dr. Jonas Boruta SJ, koncelebravo Telšių vyskupas emeritas Antanas Vaičius, Telšių katedros kapitulos kanauninkai, prelatai. Šv. Mišiose dalyvavo Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos vadovybė bei klierikai ir gausus būrys tikinčiųjų, giedojo Palangos parapijos didysis Sumos choras.

Šv. Mišių pradžioje Telšių ganytojas susirinkusiesiems priminė pirmojo Telšių vyskupo gyvenimo kelią. Justinas Staugaitis gimė 1866 m. lapkričio 14 d. Tupikų kaime, Naumiesčio valsčiuje, Šakių apskrityje. Šeimoje buvo vyriausias iš penkių vaikų. Mokėsi Naumiesčio pradinėje mokykloje, Marijampolės gimnazijoje. 1890 m. baigė Seinų kunigų seminariją ir tais pačiais metais buvo įšventintas kunigu. Kunigavo įvairiose Lietuvos ir

rimų ir Vilniaus maldininkų rinkosi vis gausiau: vieni – iš tradicijos, kiti – smalsumo vedami, norėdami pasiklausyti naujų pamokslininkų, giedotojų, o didesnė dalis, kaip ir kasmet, – pagyvenę, garbaus amžiaus žmonės. Vakare Šv. Teresės bažnyčioje švęsti Eucharistijos susirinko nemažai šeimų su mažais vaikais. Pasiteisinio naujojo Šv. Teresės parapijos klebono, Aušros Vartų rektoriaus mons. J. Kasiukevičiaus pasiūlytos atleidų dienų temos akcentuojant šeimos gyvenimo svarbiausius momentus. Penktąją atleidų dieną pradėjo Švenčionių dekanatas. Vakare Šv. Teresės bažnyčioje aukojęs šv. Mišias kun. V. Rapalis per pamokslą užsiminė apie išsiskyrusias šeimas ir jų sielovadą, atkreipdamas dėmesį, jog tokie žmonės, norėdami pasikalbėti su kunigu, patys tam ieško laiko, o norintieji tuoktis – atvirkišiai, pokalbį siekia kuo greičiau užbaigti ir eiti prie altoriaus. Įvertindamas tikinčiųjų nepasitikėjimą kunigo „profesionalumu“ šeimos klausimais, kun. V. Rapalis pasidalijo savo 17 metų kunigystės patirimi ir pakvietė karininką Saulių Kriaučiūną paliudyti, kaip gyventi santuokoje, kad „meilė nebūtų tik auka, o visų pirma – Dievo dovana“.

Lapkričio 16 d. melstasi apmąstant vyro pašaukimą – „Vyrai, mylėkite savo žmonas“ (Ef5, 28a). Pamokslininkai tą dieną kalbėjo apie vyro pasirengimą būti sutuoktiniu, tėvu, taip pat vyru, pašventusiu save Dievui ir pasirinkusiu dvasininko kelią. Ryte kun. T. Jasinski aukojė šv. Mišias bažnyčioje, o kun. dek. M. Čeponis – Aušros Vartų koplyčioje. 10.30 val. maldai į koplyčią susirinko kelios dešimtys Vilniaus arkivyskupijos kunigų.

Šią pagrindinę Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos išskilmės dieną šv. Mišių koncelebracijai bažnyčioje vadovavo kardinolas A. J. Bačkis. Žmonės nesutilpo ir klausėsi kardinolo pamokslu Aušros Vartų gatvėje. Ganytojas iškėlė kunigo tarnystės svarbą auklėjant jaunimą, kai jaunam žmogui, nesusigaudančiam pasirinkimų įvairovėje, kunigas gali parodyti tiesos ir šviesos kelią. Taip pat pabrėžė maldos svarbą, teigdamas, jog tikėjimas įprasmina kasdienį gyvenimą, kvietė tikėti ir pasitikėti besąlygiškai Dievu, kaip pavyzdį rodydamas Mariją, Dievo Motiną.

Kun. J. Norkūnas 13 val. aukojė šv. Mišias bažnyčioje lenkų kalba. Popietinei Švč. Sakramento adoracijai koplyčioje vadovavo Jėzaus Eucharistijoje tarnaičių seserys. Kun. J. Aleknavičius, šventės Eucharistiją su vaikais Šv. Teresės bažnyčioje, leidosi į šiltą pokalbį, savotišką viktoriną, klausinėdamas vaikų, ką jie girdėjo ir suprato apie perskaitytą Jėzaus gimimo istoriją ir apie Jėzaus tėvus. Vaikai noriai atsakinėjo į kunigo klausimus. Vakare meldėsi Lietuvos kunigų seminarijų auklėtiniai. Telšių kunigų seminarijos rektorius 19 val. aukojė šv. Mišias bažnyčioje, giedojo Kauno kunigų seminarijos choras.

Lapkričio 17 d. akcentuotas pasirengimas būti žmona ir motina – „Gera moteriškė – tai vyro palaima“ (Sir 26, 1). Į Aušros Vartus rinkosi Nemenčinės dekanato maldininkai. Atlaiduose dalyvavo gausus būrys pašvęstojo gyvenimo narių ir jaunimo. 11 val. Šv. Teresės bažnyčioje nemažam įvairių kongregacijų seserų pulkui kun. dr. H. F. Fisheris aukojė šv. Mišias. Popietinę adoraciją vedė Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacija. Vakare pamaldose Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centras džiugiomis giesmėmis šlovino Viešpatį ir Švč. Mergelę Mariją. Kun. V. Česnulevičius, aukojęs šv. Mišias jaunimui, per pamokslą pabrėžė, kad „Marija yra Dievo laiškas mums, laiškas, kurį gali skaityti ir suprasti kiekvienas: tiek išsilavinęs žmogus, tiek jokių mokslų nepažinęs. Marijos tikroji tapatybė yra malonė, malonė yra tas laukas, kuriame kūrinys sutinka savo Kūrėją“. Kunigas kalbėjo apie pasirinkimą, kai jauni žmonės ieško savo antrosios pusės. „Mylėti, tai pasirinkti kitą tokį, koks jis yra, o ne koks mūsų supratimu turėtų būti. Taip myli Dievas“, – baigdamas pamokslą tvirtino kun. V. Česnulevičius.

Lapkričio 18 d. dėmesys skirtas vyresniojo amžiaus žmonėms ir ligoniams, pastariesiems šv. Mišių metu teiktas Ligonių patepimo sakramentas. 15 val. kun. V. Vaišvilio aukotose šv. Mišiose bažnyčioje buvo meldžiamasi už ligonius. Per pamokslą kun. V. Vaišvilas ragino nesureikšminti savo kančios ir skausmo, o pamėginti ją aukoti, atiduodant visą save ir savo ligą į Dievo rankas. „Turime pasitikėti Dievo gailestingumu ir jo gerumu, neprisigalvojant, kad po Mišių iš bažnyčios išeisime visiškai pasveikę. Bet jei išsinešime ramybės ir brolystės jausmą – reiškia Dievas palietė mūsų širdį“, – kalbėjo ligoniams kunigas. Šv. Mišių metu giedojo Šv. Juozapo parapijos choras. Popietinei Švč. Sakramento adoracijai Aušros Vartuose vadovavo Marijos legiono nariai.

Paskutiniąją Aušros Vartų Marijos Gailestingumo Motinos globos atleidų dieną, sekmadienį, buvo meldžiamasi už visas šeimas – „Tebūna visų gerbiama santuoka“ (Žyd 13, 4a). Ši tema atsispindėjo ir visų kunigų sakytuose pamoksluose. Seredžiaus parapijos klebonas kun. V. Lenktaitis, aukojęs 19 val. šv. Mišias Šv. Teresės bažnyčioje, išsamiai aptarė jaunimo problemas brendimo amžiuje, prisimindamas tiek sovietmečio žymius pedagogus, tiek dabartinius krikščioniškos minties pamokslininkus ir šventuosius, taip pat pavojus, gresiančius šeimai, kai ši nususka nuo tikėjimo ir Bažnyčios. Giedojo Arkikatedros jaunimo choras, po šv. Mišių Vilniaus arkivyskupijos šeimos centras pakvietė šeimas į agapę. Pilnutėlėje Sielovados centro salėje grojo Krikščionių šeimos kapela, Arkikatedros šeimų bendruomenė rodė nuotraukas iš piligriminių kelionių, visi atėjusieji vaišinosi ir linksmai bendravo.

-jk, sm-

Tarptautinė konferencija apie tautinio tapatumo išsaugojimą Europos Sąjungoje

Lapkričio 10–11 d. VDU Katalikų teologijos fakultete (KTF) vykusioje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Tautinio tapatumo išsaugojimas Europos Sąjungoje“ pranešimus skaitė lietuvių, italų, afrikiečių, lenkų, žydų, gruzinų tautų akademinės visuomenės atstovai iš įvairių pasaulio šalių. „Konferencijos tikslas – skatinti krikščionis intelektualus tapti aktyvesnius politiniame Europos gyvenime, prisidėti prie krikščioniškos, laisvos, be karų šio kontinento bendrijos kūrimo, išsaugant kiekvienos tautos kalbą, papročius, savimone“, – spaudos konferencijoje sakė renginio organizacinio komiteto pirmininkas kan. dr. Robertas Pukenis (VDU), atkreipdamas dėmesį į aukštą prelegentų visuomeninį statusą, kompetenciją.

Konferencijos pradžioje kalbėjęs apaštališkasis nuncijus arkivyskupas dr. Peteris Stephanas Zurbriggenas minėjo Lietuvą kaip turiningos istorinės, krikščioniškos patirties šalį ir priminė, jog užmiršę savo šaknis, istoriją, turėsime abejotiną ateitį.

Konferenciją pradėjęs Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, linkėdamas vaisingų diskusijų, pabrėžė, jog tautinio tapatumo išsaugojimui, gyvybiškai svarbiam tokioms mažoms tautoms kaip Lietuva, šiandien per mažai skiriama dėmesio, „stokojama ir kultūrinio požiūrio, ir debatų šia tema“. Arkivyskupas vardijo lietuvių tautinio identiteto silpnėjimo požymius: Palangoje sklindančias rusiškas dainas, angliškąs parduotuvių užrašus. „Ką matome, verčia susirūpinti. Neatsikratau minties, kad šeimos institucija Europos Sąjungoje kryptingai naikinama. Europa pati naikina save“, – sakė ganytojas. Arkivyskupo teigimu, šalies krikščioniškoji šviesuomenė turi „suvokti, kas vyksta čia, Lietuvoje, ir ten, Briuselyje“, priešintis nutautėjimui, priešingu atveju „tauta gali paklausti: „Kur buvote, kai reikėjo jūsų – šviesos?“

Lenkijos vietose. Kunigaudamas Marijampolėje 1905 m. įkūrė pirmąjį Lietuvoje vaikų darželį, o 1906 m. įsteigė „Žiburio“ draugiją neturtingiems moksleiviams bei studentams remti. Daug nuveikė Lietuvos labai kaip politikas: buvo Lietuvos Tarybos (vėliau – Valstybės Tarybos) vicepirmininkas, vienas iš Krikščionių demokratų partijos vadovų, Lietuvos delegacijų dėl Lietuvos nepriklausomybės užsienio šalyse vadovas (1919–1920 m.), Steigiamojo Seimo (1920 m.) atstovas ir vicepirmininkas, I ir II seimų pirmininkas, vicepirmininkas. Jis taip pat buvo „Žagrės“ draugijos Marijampolėje steigėjas, Lietuvių mokslo draugijos narys (nuo 1911 m.), „Vadovo“ žurnalo redaktorius (1909–1912 m.). Būdamas publicistas, katalikybės ideologas, savo darbus tikybės, moralės, politikos tematika spausdino įvairiuose to meto leidiniuose. Organizavo „Žemaičių prietelio“ laikraščio, tapusio visos Žemaitijos savitraščiu, leidybą. Iš viso išleido 17 knygų ir parašė daugiau kaip 350 straipsnių. Vysk. J. Staugaičiui vadovaujant Telšių vyskupijai (1926–1943), joje įsteigta 12 naujų parapijų ir bažnyčių, 5 vyrų, 11 moterų vienuolynų. Vyskupas Justinas Staugaitis mirė 1943 m. liepos 8 d. Telšiuose. Paskutiniai jo ištarti žodžiai: „Dieve, saugok Lietuvą...“. Palaidotas Telšių katedros kriptoje. Vyskupas J. Boruta SJ pabrėžė, jog pirmasis Telšių ganytojas Justinas Staugaitis visą savo gyvenimą pasižymėjo dideliu uolumu ir atsidavimu ištikimai tarnaudamas Dievui, Bažnyčiai ir Tėvynei.

Šv. Mišių metu pamokslą sakęs Telšių katedros kapitulos kanauninkas, Akmenės dekanato dekanas ir Akmenės parapijos klebonas Egidijus Zulcas akcentavo, jog lapkričio mėnesį visą aštuondienį meldžiamasi prašant mirusiesiems amžinos ramybės ir džiaugsmo Viešpaties artumoje. Maldoje prisimenami mirę vyskupijos vyskupai, prelatai, kanauninkai, kunigai. Pasak klebono, kiekvienas kunigas savo gyvenimu ir darbu parapijoje turi padėti žmonėms rasti atsakymą į nuolat išskylančius klausimus: kam gyvename šitoje žemėje, koks mūsų gyvenimo tikslas bei prasmė? Kiekvienas kunigas yra tarsi kelrodis, nukreipiantis į amžinybę ir savo pavyzdžiu parodantis tikrąsias vertybes bei gyvenimo prasmę ir tikslą. „Šiandien tiems vyskupams ir kunigams, kurie skelbė tikintiesiems amžinybės

žinią ir yra palikę šitą žemę, prašome amžinojo džiaugsmo“, – sakė baigdamas pamokslą klebonas.

Šv. Mišių pabaigoje į visus šv. Mišių dalyvius kreipėsi Telšių vyskupas emeritas Antanas Vaičius pasidalijo savo prisiminimais apie jau amžinybėn iškeliauvusius Telšių vyskupijos vyskopus, prelatus ir kanauninkus. Po šv. Mišių prie Telšių katedros požemyje besiilsinčių vyskupo Justino Staugaičio palaikų buvo meldžiamasi prašant pirmajam Telšių ganytojui amžinojo džiaugsmo ir ramybės Viešpaties artumoje.

-kasab-

Kalendoriaus pristatymas

Lapkričio 8 d. Šiaulių P. Višinskio viešojoje bibliotekoje pristatytas 2007 m. kalendorius „Kryžiai Europos kalnuose“. Į renginį susirinkusiuosius bibliotekos salė vos sutalpino.

Vyskupo Eugenijaus Bartulio ir jo bendražygio kalnuose Evaldo Darškaus sudarytą kalendorių pristatė patys autoriai bei jėzuitų naujokyno magistras kun. Algimantas Gudaitis SJ. Pasak vakaro vedėjos Šiaulių dramos teatro režisierės Reginos Steponavičiūtės, „šis kalendorius – graži Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio dovana šiauliškiams“.

Kun. Algimantas Gudaitis SJ, kalbėdamas apie kalendorių puošiančius kryžius, sakė, jog „net ant paties aukščiausio kalno galima dar ką nors aukščiau pastatyti“. Žvelgiant į debesų aukštumose skendintį atpirkimo ženklą, dar akivaizdesni tampa Kristaus ištarti žodžiai: „Aš jus visus patrauksiu prie savęs“. Tėvas Algimantas kvietė į naują kelionę – „grįžti ir prie kalnų, ir prie mūsų kasdienybės kryžiaus, ir prie mūsų tikėjimo“.

Anot Šiaulių ganytojo, kelionių į kalnus metu pats užsidedi ant pečių nedidelį kryžių – kuprinę. Keliauti po kalnus vyskupas pradėjęs norėdamas išsivaduoti nuo didelio pervargimo, kai tekdamas – tuo metu dar Kauno arkikatedroje – nepaprastai daug dirbti. Kalnuose daugelį metų atostogauti. Iš šio laikotarpio ir buvo atrinkti aukštumų kryžiai, puošiantys naują kalendorių. Jame – dvylikos medinių, geležinių, akmeninių kryžių, stovinčių aukščiausiose Europos viršukalnėse, nuotraukos. E. Darškus, pasakodamas apie kiekvieną iš jų, pridūrė, jog

Konferencijoje sveikinimo žodį tarė Kupiškio meras Leonas Apšega, Kauno mero vardu vicemeras Kazimieras Kuzminskas, Panevėžio evangelikų reformatų parapijos kunigas Julius Norvila, VDU dekanas kan. doc. dr. Petras Smilgys, Lietuvos totorių bendruomenės atstovas Romas Jokubauskas, per atstovę Aukšę Balčiukienę – VDU rektorius prof. habil. dr. Zigmas Lydeka. Sveikinimą atsiuntė Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas dr. Simonas Alperavičius.

Plenariniame posėdyje, kuriam pirmininkavo LR Seimo narys dr. Egidijus Vareikis, perskaityti penki pranešimai. Pirmojo, pavadinto „Europa moralinėje kryžkelėje“, autorius prof. habil. dr. Vytautas Landsbergis apgailestavo, jog beviltiški tautinio tapatumo klausimai Europos Sąjungos parlamente apeinami. Pasak profesoriaus, jam, keliančiam šiuos klausimus tarptautiniu lygiu, kolegų Europos parlamentarai tapšnoja per petį, tačiau patys garsiai „nekalba ta tema“. Prelegento žodžiais, pati krikščioniškų šaknų Europa apnikta tapatumo erozijos. Tai, kad Europos Sąjungos Konstitucijos projekte krikščionybė, kaip šios bendrijos tapatybė, nutylima, yra „savęs neigimas, civilizacinė bei kultūrinė savižudybė“. Europos tapatumo krizės gelmę didinanti ir šeimos instituto erozija. Antai Ispanijoje pakeista šeimos sąvoka: pagal ją, šeimą sudaro ne tėvas, motina, o *progenitum a* (tėvas) bei *progenitum b* (motina).

Prof. dr. Gian Luigi Falchi, dėstantis civilinę ir bažnytinę teisę Popiežiškajame Laterano universitete Romoje, pranešime „Nuo tautų tapatybės prie Europos teisės per bendrą teisinę kultūrą“ kalbėjo apie religijos laisvės bei valstybės pasaulietiško santykių. Jis priminė Aristotelio perspėjimą, jog valstybės įstatymų nevalia atsieti nuo moralės, kuri tapo kanoninės teisės, išplitusios visoje Europoje per Bažnyčią, pagrindą. Valstybė savo piliečiams turi garantuoti religijos laisvę bei kitas pagrindines teises: ginti nuosavybę, atgauti gėrybes, turėti taikingą, užtikrintą socialinį gyvenimą ir t. t.

Kan. prof. dr. Kęstutis Žemaitis (VDU) pranešime „Lietuvos krikštas – valstybės atsigrėžimas į Vakarų Europą“ aptarė dvi mūsų valstybę formavusias krikščioniškąsias sroves – lotyniškąją bei bizantiškąją. Krikštu Lietuva nusirengusi senąją, išaugtąją pagonybės drabužį ir apsirengusi naująją, tapusią modernios valstybės atsvara. Pasak prelegento, sovietmečiu išlikome saviti, nes priešinomės atėjūnams. Dabar, būdami laisvi, Europos Sąjungoje saviti išliksime tik būdami atsakingi Dievui, tautai, sau.

Dr. E. Vareikis, kalbėdamas apie Europos tautų identiteto ir patriotizmo problemą integracijos bei globalizacijos kontekste, aptarė įvairius patriotizmo lygmenis, svarstė, ar teisinga Bažnyčiai linkėti prisitaikyti prie politinių realijų, patvirtino liudnį faktą, jog Briuselio biurokratams juokingos mintys apie širdies, meilės pirmumą kuriant Europos bendriją: ten vyrauja nuostata, jog Dangus nereikalingas: viską galima padaryti protu, rankomis ir pinigais.

Apie būtiną visų pasaulio piliečių rūpinimąsi Europa, Afrika, kitais kontinentais, kaip vienos motinos – Žemės vaikais, kurių likimas glaudžiai susijęs, pranešime „Europiečių tautinė tapatybė Afrikos tautų požiūriu“ savo išvalgomis dalijosi išeivis iš Kongo, dėstantis Paduvos universitete, Tarptautinės taikos mokslų akademijos prezidentas prof. dr. Jonas Shamuana Mabenga. Aptaręs afrikiečių mentaliteto skilimo priežastis (jie Europą suvokia ir kaip priešą, ir kaip gerovės šalį), svečias emocionaliai kvietė solidarizuotis: „Jei Afrika jausis blogai, taip jausis ir Europa. Afrikos likimas yra ir Europos likimas. Abiejų žemynų istorija skirtinga, tačiau likimas bendras. Žmogus yra laimingas draugaudamas, išlaikydamas tautinį tapatumą“.

Pirmojoje konferencijos sekcijoje „Valstybės suverenitetas ir Europos Sąjungos plėtra“ (vadovas kan. dr. R. Pukenis) pranešimą „Baudžiamoji teisė tarp tautinio tapatumo ir europietizavimo“ skaitęs Romos Studijų universiteto *Tre* prof. dr. Mario Trapani minėjo būtinybę Europos Sąjungos narėms vienodai suvokti baudžiamąją teisę, atmetant atvejus, kai vienos valstybės modelis primetamas kitoms. Paradoksali esanti situacija, kai Europos Parlamento arba Tarybos reglamentai nesuteikia galių nacionalinei teisei.

Gruzijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje dr. Davidas Aptsiauri, apibūdindamas savo šalies kelią į Europą, pabrėžė, jog tautinio tapatumo pripažinimas nacionaliniu bei tarptautiniu lygiu turėtų būti svarbiau už ekonominius, politinius interesus.

Kun. dr. Piotras Staniszas, dėstantis Lenkijos Liublino katalikiškajame universitete, pranešime „Europos Sąjungos teisė laisvai apibrėžti savo santykius su religijomis“ apgailestavo, jog Europos Sąjungoje religiniai klausimai sprendžiami tik tada, kai jie susiję su ekonomika. Jo teigimu, „tikras Europos tapatumas reikalauja pripažinti krikščioniškas vertybes“, o religinis pliuralizmas yra saugotinas.

Teisininko doc. dr. Jono Juškevičiaus (M. Riomerio universitetas) pranešime „Sąžinės laisvės vaidmuo Europos Sąjungos pagrindinių teisių sistemoje“ išryškinti prieštaravimai tarp sąžinės bei sąžinės laisvės Žmogaus teisių doktrinoje, leidžiančioje atlikti eutanaziją, registruoti santuokas tarp vienos lyties asmenų ir pan. Apie prastas Bendrijos ateities tendencijas bylojant ir ketinimas įteisinti abortus, kontracepciją. Teisnininkas dr. Petras Ragauskas atkreipė dėmesį, kad kai nacionaliniu lygiu sąžinei prieštaraujantys reiškiniai yra nepripažinti, jie, kaip liudija Lietuvos pavyzdys, gali būti įteisinti dėl vietos politikų polinkio nekritiškai priimti „eurobiurokratų suformuluotas taisykles“. Kan. prof. dr. Witoldas Dorszas (Varšuvos universitetas) nagrinėjo J. Ortegos y Gasset' o kritišką požiūrį į Europos bendriją. Šis ispanų mąstytojas tautos ateitį laikė svarbesne už jos istoriją, beje, suprantamą kaip santykių sistema.

Prof. habil. dr. Broniaus Genzelio (VDU) vadovaujamoje antrojoje konferencijos sekcijoje „Tautiškumo samprata globalizacijos kontekste“ pranešimus skaitė: prof. dr. Roberto de Mattei, Italijos nacionalinės tyrimo agentūros atstovas, dr. Luca Barani (Europos institutas, Briuselis), prof. dr. Francesco Chiappetta, Europos paslaugų instituto SRL prezidentas.

Trečiajai konferencijos sekcijai „Nacionalinio paveldo išsaugojimas Europos Sąjungoje“ vadovavo dr. P. Ragauskas. Pranešimą „Baltoskandiškojo identiteto idėja Kazio Pakšto darbuose“ skaitęs Baltoskandijos akademijos mokslinis sekretorius Arūnas Bliūdžius priminė, jog Europos Sąjungos idėja nusižiūrėta nuo Šiaurės Tarybos, ji, kaip numatė romantikas „vizionierius“ K. Pakštas, geografiniu bei kitais atžvilgiais būtų artimesnė Lietuvai.

Doc. dr. Silvestras Gaižiūnas (Lietuvių literatūros institutas) apžvelgė lietuvių bei latvių rašytojų, kultūros veikėjų XX a. puoselėtą bendros Lietuvos bei Latvijos valstybės idėją, grįstą etninės giminystės ryšiais. Europos Sąjungos pokyčių išprovokuotame prof. B. Genzelio pranešime „Tauta, kalba ir istorinė situacija“ skambėjo nuogaustavimai, jog prievartinę rusifikaciją keičia savanoriška „anglizacija“. Patirtis rodanti, jog tautos priešindamosi išlieka, o nuolankiai pasiduodamos – nyksta.

Prof. habil. dr. Alfonsas Motuzas (VDU) gvildeno religinio nacionalinio paveldo išsaugojimo kaip tautiškumo ir pilietiškumo iššūkio Lietuvai klausimą. Pranešimu „Emancipacija ir koncentruotos politinės jėgos įtaka lei-

šie gana sunkūs kryžiai užnešti ir pastatyti rankomis, nes technikai tai neprieinami aukščiai. Kiekvieną kopimą į kalnus, vyskupo teigimu, lydi maldos, rožinis, šv. Mišių auka. „O jei žinai, kad toje viršukalnėje, į kurią kopti, stovi kryžius – pergales ženklas, atsiranda naujų jėgų kopti“, – sakė Šiaulių vyskupas, kvietęs kartu kopti į dvasines tobulumo aukštumas.

Lietuvoje aukštų kalnų nėra, tačiau sudarytojai neaplenkė ir čia stovinčių kryžių. Į kalendorių įtraukti net du – Parnidžio kopos kryžius Neringoje ir Prisikėlimo kryžius Kaltinėnuose.

Pristatymo pabaigoje pasipylė sveikinimai, gėlių žiedai, kartu giedamos giesmės. Joms tebeskambant, susirinkusieji skubėjo įsigyti naująjį kalendorių. Renginio metu giedojo Šv. Cecilijos religinės sakralinės muzikos ansamblis, vadovaujamas Rolandos Kalakauskienės.

-irat-

Paskaita apie vaikų poreikius

Lapkričio 9 d. Kauno arkivyskupijos šeimos centre, tęsiant rudenį atnaujintą paskaitų ciklą tėvams, vyko psichologės Zitos Vasiliauskaitės paskaita-diskusija „Ar mes pažįstame savo vaikus?“. Į paskaitą susirinkę tėvai (vaikai tuo metu buvo užimti centro darbuotojų) kartu su ilgamete psichologinio konsultavimo patirtį turinčia šio centro psichologe gilinosi į bendravimo su vaikais aspektus. Pasidžiaugusi tėvais, kurie domisi savo vaikų dvasiniais poreikiais, stengiasi spręsti kylančias bendravimo problemas, psichologė atkreipė dėmesį, jog dažniausiai bendrauti tampa sunku, kai tėvai nesupranta neigiamo vaikų elgesio priežasčių. Tėvai dažnai pasijunta bejėgiai prieš nesuprantamą ir nepaaiškinamą vaikų elgesį, ypač paauglystėje, o unikalių auklėjimo receptų niekas negali pasakyti. Z. Vasiliauskaitė kalbėjo apie esminių vaiko poreikių patenkinimą, ypač pabrėždama meilės, supratimo, saugumo garanto svarbą. Kita vertus, ugdymas, anot jos, remiasi ne tik meile: gyvenimas žmonių visuomenėje reikalauja laikytis tam tikrų taisyklių, ir tėvų pareiga – su meile ugdyti ir mokyti vaikus disciplinos, to, ko vaikui prireiks gyvenime, nesukubant tenkinti užgaidų, leidžiant patirti netinkamo elgesio pasekmes. „Vaikas yra Dievo dovana, tėvų pareiga padėti jam augti“, – sakė Z. Vasiliauskaitė.

Šiame susitikime tėvai turėjo galimybę pasidalyti savo bendravimo su vaikais sunkumais, psichologė padėjo jiems modeliuoti tinkamo elgesio su vaikais būdus.

-kasp-

Muzikos festivalio „Sielos 2006“

Lapkričio 11 d. Marijampolėje vyko Vilkaviškio vyskupas R. Norvilos globotas krikščioniškosios muzikos festivalis „Sielos 2006“. Į festivalį išsirengusį Širvintų parapijos jaunimo būrį – 35 žmones po Širvintų šv. arkang. Mykolo bažnyčioje vykusią šv. Mišių palaimino parapijos klebonas kun. L. Klimas. Renginyje ir kelionės metu jaunimą globojo kun. E. Kazlauskas, Širvintų parapijos vikaras, ir mokytoja N. Drazdienė.

Festivalis šiemet vyko jau penktą kartą. Pirmąkart festivalio muzika suskambėjo 2002 m. Plungėje, antrąsyk – 2003 m. Vilniuje, po to – Šiauliuose ir Klaipėdoje, o penktasis – jubiliejinis festivalis surengtas Marijampolėje. „Sielos 2006“ Marijampolės kultūros centre prasidėjo popietę. Sveikinimo žodį tarė festivalio globėjas vyskupas R. Norvila, Marijampolės liuteronų evangelikų bažnyčios kunigas V. Klesevičius, apskrities viršininkas A. Petrulevičius. Pirmoji scenoje šoko grupė „Džiaugsmas“. Vėliau koncertavo grupės ir atlikėjai iš Kauno, Marijampolės, Kuršėnų, Vilniaus, Klaipėdos, Panevėžio, Mažeikių. Į Marijampolės kultūros centrą šeštadienio pavakarę prigužėjo bene pora tūkstančių jaunimo iš visos Lietuvos. Jie rinko savo sielos grupę, sielos dainą, sielos muzikantą, sielos įvaizdį, sielos debiutą, sielos balsą. Festivalyje dalyvavo ir praėjusių metų nominacijų laimėtojai, čia buvo galima išvysti atrankos į „Euroviziją“ dalyvius – grupę „Ashtray“, žiūrovų mylimą grupę „Gyvai“, „Positive ritual“, „Mustard seed“, „Benas ir Quest“ ir daug kitų. Festivalyje „Sielos 2006“ dalyvavo 22 grupės ir atlikėjai. Pertraukų metu buvo galima įsigyti grupių albumų, DVD, atributikos.

-gm-

Šeimų konferencija Raudondvaryje

Lapkričio 12 d. Raudondvario kultūros centre surengtoje Kauno II dekanato šeimų konferencijoje dalyvavo

džiant įstatymus“ kun. prof. habil. dr. Kazimieras Meilius (M. Riomerio universitetas) plėtojo ES, nedrįstančios savęs įvardyti kaip krikščioniškos, temą. Panevėžio žydų bendruomenės pirmininkas Genadijus Kofmanas akcentavo tebesitęsiančią „pasaulinio masto žydų tragediją“, kuriai yra abejingos Jungtinės Tautos. Doc. dr. D. M. Stančienė (Vilniaus pedagoginis universitetas) kalbėjo apie tautinės tapatybės išsaugojimą kintant vertybėms, pabrėždama ugdomosios kultūros svarbą, tinkamą jauno žmogaus „aš“ formavimą. Kun. habil. dr. Romualdas Dulskis (VDU) analizavo ekumeninį krikščioniškojo mentaliteto matmenį ES. Doc. dr. R. Račiūnaitė-Pauzoliūnė (VDU) kalbėjo apie kintančių – vartotojiškumo įgyjančių – šiuolaikinės lietuvių šeimos papročių pavojų išsaugant tautinį tapatumą. Savo išvalgomis apie globalizaciją gyvai, su sveiku patosu dalijosi publicistas Vilius Bražėnas kviesdamas intelektualus sugrįžti į politiką.

Konferencija baigta šv. Mišiomis paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje. Joms vadovavo vysk. dr. Jonas Ivanauskas, koncelebravo svečiai kunigai ir šioje konferencijoje dalyvavę akademinį darbą dirbantys dvasininkai. Per pamokslą vysk. J. Ivanauskas Evangelijos palyginimą apie našlės skatiką susiejo su konferencijos svečių svarbiu indėliu į mūsų palyginti mažos šalies įsitvirtinimą Europos tautų šeimoje.

-jkk-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 15 d. Kauno kurijoje vykusiame arkivyskupijos kunigų susirinkime arkivyskupo augziliaras vyskupas dr. Jonas Ivanauskas kunigus supažindino su spalio 24–26 d. Marijampolėje vykusio Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinio posėdžio nutarimais. Tarp kitų klausimų jame buvo apsvarstytas naujas šventųjų, kurie galėtų būti įtraukti į liturginį kalendorių, sąrašas. Kaip vieną iš svarbiausių arkivyskupijos gyvenimo įvykių vyskupas pristatė pasirengimą Šiluvos Dievo Motinos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejui. Ganytojas paragino kunigus į pasirengimo darbus įtraukti kuo daugiau parapijiečių, dėti pastangų įkuriant, palaikant gyvojo rožinio grupes, piligrimystę į Šiluvą, organizuojant Dievo Motinos paveikslų maldingąją kelionę po arkivyskupijos parapijas ir žmonių namus ir kt.

Mons. Adolfas Grušas priminė kunigams testamentų rengimą, jų formuluošanas. Gairės, kaip šie testamentai turėtų būti rengiami, bus patvirtintos per arkivyskupijos antrąjį Sinodą.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius dalijosi mintimis apie LVK posėdyje savo pateiktą pasiūlymą kurti ir plėtoti popiežiaus Jono Pauliaus II piligrimų kelią, kuris apimtų su Šventojo Tėvo vardu siejamas vietas Lietuvoje. Į šį kelią įeitų Vilniaus ir Kauno arkikatedros, Aušros Vartai, Trakų ir Pivašiūnų bažnyčios, Marijampolės bazilika, Šiluva, Kryžių kalnas ir Žemaičių Kalvarija. Tai leistų tinkamai įamžinti Jono Pauliaus II vardą, išryškintų šio popiežiaus vaidmenį Lietuvos katalikų ir visos šalies gyvenime, paskatintų ir Lietuvos, ir užsienio tikinčiuosius lankyti minėtose šventovėse.

Be kitų organizacinių klausimų, susirinkime aptarta apskaita parapijose. Arkivyskupas S. Tamkevičius paragino klebonus pasirūpinti tvarka šioje srityje.

-kasp-

Kaišiadorių vyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 9 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre vyko Kaišiadorių vyskupijos kunigų pastoracinio ugdymo užsiėmimas. Susirinkimo pradžioje

kalbėjęs Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis pakvietė kunigus kartu pasimelsti už Lietuvos vyskopus kankinius, šią dieną prisimenant Vladimiro kalėjime mirusį arkivyskupą Mečislovą Reinį, taip pat arkivyskupą Teofilijų Matulionį, kuriam vyskupijos tikintieji meldžia altorių garbės.

Pagrindinį pranešimą „Kunigas ir atgaila“ vyskupijos kunigams ši kartą skaitė prel. doc. dr. Vytautas Steponas Vaičiūnas, VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojas, buvęs ilgametis jo dekanas. Prelegentas, pasiremdamas Bažnyčios dokumentais, pabrėžė, jog kunigas, būdamas Atgailos sakramento teikėjas, drauge šią Dievo malonę turi liudyti savo gyvenimu, asmeniškai branginti ir dažnai artintis prie šio sakramento. Nuodėmę toleruojantis kunigas galiausiai tampa priešingybe pačiam sau: viena skelbia, o kita daro. Kunigas, artindamasis prie Atgailos sakramento, asmeniškai liudija jam patikėtos bendruomenės tikintiesiems didį Dievo gailėstingumą. Prelegentas priminė kunigams Dievo tarno popiežiaus Jono Pauliaus II išsakytą mintį Atgailos tema: jei norime padėti kitiems dvasiškai tobulėti, dažnai artintis prie Dievo malonių, visų pirma mes patys, kaip bendruomenės vyresnieji, jos ganytojai, turime būti atviri šiai pagalbai. „Kunigo išpažintis tam tikra prasme nėra vien jo privatus reikalas, kaip madinga teigti šiais laikais, – sakė prelegentas, – tai jo atsakingumo sau ir Bažnyčiai, jam patikėtai bendruomenei, ženklas. Galiausiai išpažintis – teisingos sąžinės ugdymo priemonė“.

Baigęs pranešimą prelegentas atsakė į kunigų klausimus. Kunigas Alfonso Kelmelis šia proga pasidalijo patirtimi iš Vokietijos, kur jam teko 10 metų dirbti lietuvių ir vokiečių sielovados srityje. Anot kun. Alfonso, ten, Vokietijoje, suveikė švytuoklės dėsnis. Kažkada šio krašto Katalikų Bažnyčios dvasios vadovai skatino ganomuosius kiek galima dažniau eiti išpažinties, tačiau reakcija buvo priešinga – žmonės tolinosi nuo išpažinties, netgi buvo pasiekta kritinė riba. Pastaruoju metu, kad ir kaip tai būtų interpretuojama, Vokietijoje vis daugiau katalikų nuoširdžiai artinasi prie klausyklos. Šiuo atveju labai svarbu, kad kunigas deramai atliktų savo pareigas. Vyskupas, išterpdamas į diskusiją, atkreipė kunigų dėmesį, jog kiekvieną kartą prieš bendruomeninių Mišių šventimą kunigui būtina bent pusę valandos užtrukti klausykloje. Ganytojas priminė, jog ši tvarka Kaišiadorių vyskupijoje dargi yra reglamentuota 2002 m. paskelbtoje Parapijos vizitacijos instrukcijoje.

Pasibaigus susirinkimui Sielovados centre, Kaišiadorių katedroje aukotos šv. Mišios už prel. Joną Jonį bei kitus mirusius vyskupijos kunigus (nuo Kaišiadorių vyskupijos įsteigimo 1926 m. mirė 179 vyskupijoje darbavęsi kunigai). Šių metų lapkričio 8 d. sukako pirmosios prel. Jono Jonio, ilgamečio Kaišiadorių vyskupijos kurijos kanclerio ir vyskupo generalvikaro, mirties metinės. Šv. Mišioms už mirusius kunigus vadovavo Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, koncelebravo 35 kunigai, pamokslą pasakė Kaišiadorių vyskupo generalvikaras kun. dr. Algirdas Jurevičius. Po šv. Mišių visi pasimeldė prie prel. J. Jonio kapo, buvo pašventinta atminimo lenta – paminklas. Kunigų susitikimas baigtas bendrais pietumis su ganytoju vyskupijos kurijoje.

-Kš-

Visuotinis Telšių vyskupijos vargonininkų susirinkimas

Lapkričio 20 d., artėjant Šv. Cecilijos, bažnytinės muzikos globėjos, šventei, Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijoje rinkosi vyskupijos vargonininkai – Šv. Cecilijos draugijos nariai.

Atvykę į visuotinį susirinkimą minėti jau trečiųjų atkurtos Šv. Cecilijos bažnytinės muzikos draugijos metinių, vyskupijos vargonininkai iš pradžių

beveik visų dekanato parapijų šeimoms, į šventę atvykusios kartu su savo vaikais bei lydimos parapijų kunigų. Ši konferencija – Raudondvario šeimos centro bendradarbių įgyvendintas sumanymas sukviesti šeimas. Mintis drauge aptarti jų gyvenimo problemas kilo dekanato kunigams kartu su dekanu, Raudondvario parapijos klebonu kun. Augustinu Paulausku, kuris sveikinimo žodžiu ir pradėjo šeimų susitikimą pilnutėlėje salėje.

Pirmojoje konferencijos dalyje pranešimą apie šeimos situaciją Lietuvoje skaitė svečias iš VDU, Socialinio darbo instituto direktorius mons. dr. Artūras Jagelavičius. Po kavos pertraukėlės apie iššūkius šeimai, problemas ir jų sprendimo būdus kalbėjo dr. Nijolė Liobikienė.

Vėliau, pasidalijusios į grupes, šeimos kartu su konferencijoje dalyvavusiais kunigais aptarė situaciją savo parapijose ir pagalbos šeimoms galimybes. Kaip didžiausi skauduliai buvo konstatuota žmonių neveiklumas, alkoholis, jaunų šeimų mažėjimas parapijų bendruomenėse, sutuoktinių nedarna, kartu pastebėta, jog situacija įvairiose vietovėse gana skirtinga.

Per visą konferencijos darbo laiką jose dalyvavusių tėvų vaikai buvo užimti. Mažiausieji aplankė Raudondvario pilį, vyresni kūrė rankų darbelius iš rudens gėrybių. Jaunimo grupė iš žurnalų iškarpų rengė plakatus, kaip jie įsivaizduoja darnią šeimą. Plakatuose jaunuoliai siejo šeimą su tarpusavio meile, vaikais, tikėjimu, o jų mintys apie iš tiesų pamatines šeimos tvirtumo garantijas tarsi apibendrino visą konferenciją. Šventė baigėsi nuotaikingu vaikų parengtu koncertu ir agape.

-kasp-

Projektas „Jaukūs namai“ atveria duris

Lapkričio 11 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre į pirmąjį projekto „Jaukūs namai“ seminarą susirinko 22 savanoriai iš įvairių Kaišiadorių vyskupijos parapijų – Merkinės, Molėtų, Pivašiūnų, Paparčių, Kaišiadorių ir kt.

„Jaukūs namai“ yra projektas, skirtas priklausomų asmenų (visų pirma nuo alkoholio) šeimoms Kaišiadorių vyskupijoje. Šio projekto tikslas – kon-

sultacijos, informacija, pagalbos sau grupių tinklo alkoholio prevencijos srityje kūrimas, laisvalaikio pedagogikos pasiūlymai bei praktinė (gyvenimiška) pagalba; uždaviniai – suburti savanorių, atstovaujančių vyskupijos dekanatams, grupę, organizuoti jiems seminarus (numatyta 15 seminarų), teikti metodinę pagalbą remiantis Kryžiaus sąjungos (Vokietija) koncepcija. Projektą remia Oldenburgo krašto *Caritas* ir Friesoythe dekanato *Caritas* (Münsterio vyskupija, Vokietija), vykdo Kaišiadorių vyskupijos *Caritas*.

Šiame darbe projekto pagrindinei koordinatoriui Ritai Truskauskienei talkins Egidijus Grajauskas ir Leonardas Jokšas. Projekto koordinatoriai viliasi, jog per artimiausius dvejus metus bus įgyvendintos visos reikiamos priemonės, kad ši veikla prigyūtų vyskupijoje. „Mes būsime tik tarpininkai tarp kvalifikuotos pagalbos ir žmonių, kurie panorės kaip savanoriai talkinti šioje srityje, kad suteiktume kuo daugiau informacijos, kaip deramai pagelbėti žmonėms, turintiems priklausomybių“, – teigė šio projekto koordinatoriai pirmojo seminaro metu. Anot jų, pagrindinis darbo krūvis vis dėlto teks savanoriams: jie kvies žmones, burs savitarpio pagalbos grupes, bendras ir stengsis padėti šeimoms, kurios turi priklausomybės problemų.

Šis projektas pirmiausia skirtas šeimoms, nepatenkančioms į „socialinį užribrį“. Vadinamosios asocialios šeimos susilaukia įvairių valdžios institucijų dėmesio, tuo tarpu į jokiais įskaitas nepatekusiose šeimose kartais problemų būna ne kiek ne mažiau, tačiau joms pagalba neteikiama. Bendravimo ir kitus sunkumus išgyvenančios šeimos, net ir norėdamos gauti pagalbą, sunkiai ją gali rasti, nekalbant jau apie tuos, kurie linkę slėpti šeimos krizes.

Primojo projekto seminarą įžangos žodžiu ir palaiminimu pradėjo Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, nuoširdžiai ir asmeniškai besirūpinantis šio projekto eiga ir sėkme. Seminaro metu apie nesusipratimus ir nepasitikėjimą, atsirandantį dėl nepakankamo bendravimo, apie Dievo įsakymus ir žmogaus galimybių ribotumą nesuvokimą, nesutaikomas charakterių savybes kalbėjo šeimos konsultantai Peteris ir Solvei Stohlai. Tai 10 pasakaitų ciklo „Dvasinio keitimosi pagrindai“, kurį šie lektoriai ves projekto savanoriams, pradžia.

rinkosi į atvirą chorinio meistriškumo pamoką, kurią vedė Klaipėdos universiteto profesorius, kompozitorius Gediminas Purlys. Paskaitos metu retuotos giesmės, šv. Mišių dalys, profesorius dalijosi savo ilgamete chorvedžio, dirigento patirtimi. Vidurdienį muzikai rinkosi į Seminarijos koplyčią šv. Mišių aukai.

Eucharistijai vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, koncelebravo prelatas dr. Juozas Šiurys, Šv. Cecilijos draugijos pirmininkas kan. Egidijus Zulcas ir dvasios tėvas kun. mgr. Saulius Stumbra, kartu meldėsi vyskupijos kurijos sekretoriai – diakonai Karolis Petravičius ir Ramūnas Norkus. Ganytojas įžangos žodyje džiaugėsi susirinkusiais vargonininkais, linkėjo, kad jų vadovaujami bažnyčių chorai giedotų taip, kaip tiki, kad giesmė būtų graži tikėjimo išraiška. Homilijoje ganytojas žvelgė į Evangelijos žodį – kvietė visus melsti Viešpatį, kad mūsų širdys būtų atviros priimti Viešpaties žodį. Ganytojas visiems vargonininkams ir jų vadovaujamiems chorams linkėjo pasiekti tokias aukštumas, kad giedama giesmė būtų tikėjimo liudijimas. Baigiantis šv. Mišių aukai nuskambėjo šv. Ceciliją aukštinanti darni giesmė.

Susitikime su vyskupijos vargonininkais Telšių vyskupas džiaugėsi, kad bažnytiniai chorai gražiai kasmet dalyvauja didžiuosiuose Žemaičių Kalvarijos atlaiduose, kad giesmė džiugino Švėkšnoje vykusio Eucharistinio kongreso, Žemaičių Kalvarijos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslo vainikavimo iškilnių dalyvių. Ganytojas, norėdamas artimiau susipažinti su vargonininkais, kvietė juos prisistatyti, pasidalyti problemomis ir atsakė į rūpimus klausimus. Atsisveikindamas ganytojas linkėjo sėkmės sunkiame, bet labai kilniame darbe.

Vyskupui išvykus, vargonininkai sprendė draugijos reikalus. Pirmininkas kan. E. Zulcas pristatė atkurtos Šv. Cecilijos draugijos veiklą per trejus metus. Pirmininkas džiaugėsi, jog draugija gyvuoja, bet apgailėstavo, kad ne visi vyskupijos vargonininkai noriai prisideda prie draugijos veiklos ir dalyvauja tobulinimosi kursuose. Kan. E. Zulcas išreiškė viltį, jog toliau darbuojantis pavyks išspręsti natų leidybos, internetinio puslapio kūrimo klausimus, pasiūlė suburti visos Lietuvos Šv. Cecilijos draugijų narius. Draugijos dvasios tėvas kun. S. Stumbra, remdamasis Dievo kulto ir sakramentų kongregacijos dokumentais, kvietė vargonininkus laikytis liturginių nuostatų, pasiūlė reguliariai rinktis į ugdymo kursus. Taip pat aptartas Giesmių šventės jaunimui, kasmet vykstančios Kretingoje, organizavimas, pristatytas naujojo liturginio giesmyno projektas bei pasidalyta kitais rūpimais klausimais.

Šventė – susirinkimas baigėsi pabendravimu prie kavos puodelio. Vyravo darbinga, draugiška nuotaika. Susirinkę kolegos keitėsi idėjomis, natomis, dalijosi išpūdžiais bei džiaugėsi galimybe pabūti kartu.

-kss-

Lietuvių katalikių moterų paminėjimas Kaune

Lapkričio 11 d. katalikiškoji Kauno miesto visuomenė buvo pakviesta dalyvauti Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje vykusiame šviesaus atminimo lietuvių katalikių moterų paminėjimo renginyje, skirtame iškilios prieškario veikėjos, Sibiro tremtinės Onos Gaigalaitės-Beleckienės 100-osioms gimimo metinėms.

Per du šimtus šio paminėjimo dalyvių kartu meldėsi šv. Mišiose, kurias aukėjo ir pamokslą pasakė Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Ganytojas priminė katalikės veikėjos O. Gaigalaitės-Beleckienės sunkų, tačiau prasmingą gyvenimo kelią: ji negailėjo jėgų darbuodamasi

moterų labai nepriklausomoje Lietuvoje, iškentėjo Sibiro tremties išbandymus. „Ji gyveno kaip dera katalikei moteriai, savo gyvenimą remdama Evangelija“, – sakė arkivyskupas kviesdamas šių dienų katalikių moterų veiklą ir gyvenimą pavesti Šiluvos Dievo Motinos globai.

Atnašų procesijoje moterys atnešė O. Gaigalaitės-Beleckienės atsiminimų knygą „Neužmirštami metai“, taip pat vaikų dienos centrui dovanojamus rašiklius. Per šv. Mišias giedojo Nijolės Jautakienės ir Salvinijos Jautakaitės vadovaujami Sakralinės muzikos mokyklos chorai „Pastoralė“ ir „Giesmė“, kurie pasibaigus pamaldoms minėjimo dalyvius dar pradžiugino trumpu koncertu.

Tolesnėje paminėjimo programoje šio renginio komiteto pirmininkė Alė Jurgaitienė pakvietė apžvelgti XX a. katalikių moterų veiklą ir apmąstyti moters vaidmenį visuomenėje XXI a. Savo pranešime atskleidusi plačią lietuvių katalikių moterų veikimo programą nepriklausomoje Lietuvoje, ses. dr. Albina Pajarskaitė MSV pabrėžė, jog permainingų ir skausmo kupinas XX a. išklėlė moterims daugybę uždavinių tiek sprendžiant socialines problemas, tiek rūpinantis dvasine tautos pažanga. Katalikių moterų draugija, vėliau suvienijusi prieškarinio moterų draugijas į Katalikių moterų sąjungą, švietė ir ugdė mergaites ir moteris šeimos gyvenimui, steigė mokymo ir ugdymo mokyklas, darželius, socialinės globos įstaigas, sveikatos punktus, rengė minėjimus, rūpinosi kaimo švietimo ir kultūros reikalais, leido ir platino gausią katalikišką spaudą. Prelegentė minėjo didžiulį intelligenčių užsidegimą darbuotis savo tautos labui ir linkėjo šiuolaikinėms moterims remtis jų idealais.

Lietuvių moterų ištvermę ir pasiaukojimą okupacijos metais, kai dauguma jų atsidūrė Sibiro tremtyje, liudijo dr. Marija Beleckaitė-Rimkevičienė. Ji pasidalijo prisiminimais apie savo motiną O. Gaigalaitę-Beleckienę, su kuria kartu, būdama šešerių metų, buvo išvežta į Sibirą. Lietuvės moterys ir ten nepalūždavo, ne tik rūpinosi savo vaikais gindamos nuo bado, bet ir mokė juos giesmių, pratino prie kasdienės vakaro maldos.

Koks turėtų būti šiuolaikinių katalikių moterų veiklos prioritetas savo pranešime svarstė dr. Eglė Laumenskaitė. Ji siūlė istorinių pokyčių metais išryškėjusių tautos socialinių negerovių – smurto, savizudybių, alkoholizmo, narkomanijos, prostitucijos ir pan. – nesieti vien su Vakarų įtaka, bet pažvelgti į žmonių tarpusavio santykių pagrindus, į moterų savivoką. Prelegentė apgailestavo, jog moteris, sovietmečiu herojiškai nešusi savo atsakomybės šeimai našta, o dabar išitvirtinusi visose visuomenės gyvenimo srityse, apleido žmogiškųjų santykių plotmę. Pasak dr. E. Laumenskaitės, šandien svarbiausias ne moters aktyvumas, bet jos sąmoningumas, bendradarbiavimas su vyru, kantrus visų šeimos narių atsakomybės ugdymas, vaikų auklėjimas, nes „tik moteris gali išmokyti autentišką tarpusavio santykių“.

Renginio globėjas arkiv. S. Tamkevičius savo žodyje akino remtis kilniais praeities moterų gyvenimo pavyzdžiais, pabrėžė, kaip svarbu šiandien katalikėms moterims suvienyti savo jėgas.

Kreipimesi į visuomenę – šeimas, parapijų bendruomenes, jaunimo ugdytojus, įstatymų leidėjus, kultūros ir žiniasklaidos darbuotojus bei visus geros valios žmones – šio renginio dalyviai ragino 2007-aisiais, artėjant Katalikių moterų draugijos įsikūrimo 100 metų jubiliejui, daugiau dėmesio skirti vyrų ir moterų sąmoningumui, savo asmens tapatybės suvokimui, tarpusavio bendradarbiavimui ir šiuos rūpesčius pavesti Šiluvos Dievo Motinos globai artėjant jos Apsireiškimo 400 metų jubiliejui. Šio minėjimo komiteto pirmininkė A. Jurgaitienė padėjo renginio rėmėjams ir visiems dalyvavusiems svarstant moters vaidmenį šeimoje ir visuomenėje. -kasp-

Projekte numatyta 15 savanorių ugdymo seminarų. Juose bus aptariami gyvenimo ir asmens vertės, vyro ir moters bei krikščioniškojo tapatumo, taip pat alkoholizmo klausimai, vyks bendravimo įgūdžių praktiniai užsiėmimai; savo gyvenimo patirtį liudys AA, AI Anon savitarpio pagalbos grupių, sutuoktinių savaitgalių programų dalyviai.

-rt-

Malda už piligrimų žygių Šiluvoje

Lapkričio 13-ąją, Marijos dieną, Šiluvoje melstasi už piligriminio žygio dalyvius, kurie šešerius mėnesius pėsčiomis nešė kryžių iš Kryžių kalno Lietuvoje į Golgotą Jeruzalėje. Ši maldinga kelionė prasidėjo gegužės 5 d., 37 žmonių grupei pasiryžus iki spalio mėn. pabaigos keliaujant pėsčiomis nunešti apie 60 kg sveriantį kryžių į Šventąją Žemę ir melsti taikos, vienybės, dangaus palaimos šeimoms, tautoms bei atsiprašyti Dievo už žmonių padarytą blogį. Piligrimus lydėjo kun. Kazimieras Ambrasas SJ.

Dėkodami Dievo Motinai už kelionę ir sėkmingą sugrįžimą, Šiluvos Apsireiškimo koplyčioje rožinį kartu su žygio dalyviais bei gausiai į Šiluvą susirinkusiais maldininkais meldėsi Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, pavasarį iš savo vyskupijos išlydėjęs piligrimus į kelionę, taip pat kun. K. Ambrasas SJ bei kun. Oskaras Petras Volskis, *Marijos radijo* direktorius.

Padėkos šventąsias Mišias Švč. Mergelės Marijos Gimimo bazilikoje tą dieną aukojo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo vysk. Eugenijus Bartulis, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, vyskupai emeritai Juozas Preikšas ir Juozas Žemaitis MIC bei kunigai. Po šv. Mišių piligriminio žygio dalyviai su Šiluvoje tądien apsilankiusiais maldininkais Jono Pauliaus II namuose dailijosi kelionės įspūdžiais.

-kasp-

Diskusijos apie gyvybės išsaugojimo svarbą

Lapkričio 15 d. Kauno arkivyskupijos šeimos centras surengė paskaitą jaunimui apie pasirengimą tėvystei ir motinystei. Šeimos centro programų koordinatorė Ona Darbutaitė tą vakarą susirinkusius jaunimo grupių parapijose

narius, studentus, kunigų seminarijos auklėtinius paragino rengtis paminėti Negimusio kūdikio dieną. Pasak jos, šios dienos minėjimas – tai proga išsakyti skausmą tų, iš kurių buvo atimta galimybė išvysti pasaulį. Prisimindami abortų, kurie mūsų valstybėje įteisinti 1955 m. lapkričio 23 d., aukas, galime melstis už jas, taip tapdami dvasiniais tėvais ar motinomis, taip pat pasvarstyti, kaip savo aplinkoje galėtume skleisti gyvybės kultūrą ir padėti abejojantiems ar padaryto blogio jau sužeistiems žmonėms.

Pasidaliję į grupes jaunuoliai svarstė motyvus, dėl kurių apsisprendžiama žudyti negimusį kūdikį. Jie išskyrė ne tik socialines priežastis, žinių stoką, apsigimimų baimę, bet pirmiausia pabrėžė šiuolaikinių žmonių pomėgį gyventi nevaržomai, egoistiškai rūpinantis tik savimi, karjera, materialine gerove. Kartu su diskusijoms vadovavusia O. Darbutaite jaunimas aptarė gyvybės išsaugojimo svarbą ir būtinybę sąmoningai rengtis tėvystei ar motinystei. Akcentuota šiuolaikinių masinės informacijos priemonių brukamų vaizdinių, kūno kulto, smurto įtaka žmogaus sąmonei. Savo kaip vyro ir moters tapatybės, prigimties ir žmogaus paskirties supratimas padėtų sėkmingiau rengtis šeimos gyvenimui, vėliau tinkamai atlikti tėvų pareigas, prisidėtų prie to, kad visoje visuomenėje būtų labiau gerbiamas žmogaus asmens orumas, ginama jo teisė į gyvenimą.

-kasp-

Paskaita apie LDK sakralinę dailę

Lapkričio 15 d. Kauno arkivyskupijos muziejuje hum. m. dr. Giedrės Mickūnaitės pasakojimu apie Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) viduramžių dailę buvo tęsiamas metinis paskaitų ciklas „Lietuvos dailės istorijos eskizai“, organizuotas Lietuvos dailės istorikų draugijos siekiant su plačiąja visuomene pasidalyti įdomiais bažnytinio meno tyrinėjimų atradimais. Pasak dr. G. Mickūnaitės, sovietmečiu LDK dailė (XIII a. pab. – XV a.), kaip apskritai bažnytinis menas, beveik nebuvo tyrinėta.

Prelegentė, skaitydama paskaitą apie LDK dailę, rėmėsi bažnytinio meno tyrinėjimais. Mat LDK viduramžių dailę reprezentuoja sakralinis menas, o Vakarų Europos to laikotarpio meną – miesto kultūra.

Konferencija „Psichologinė pagalba ir sielovada išgyvenantiems skyrybų krizę“

Lapkričio 11 d. Panevėžyje Vilniaus universiteto Klinikinės ir organizacinės psichologijos katedra, Išsiskyrusiųjų sielovados centras (ISC) „Bendrakeleiviai“, Panevėžio kolegijos Sveikatos, socialinės priežiūros ir edukologijos fakultetas ir Panevėžio vyskupijos šeimos centras surengė mokslinę-praktinę konferenciją „Psichologinė pagalba ir sielovada išgyvenantiems skyrybų krizę“.

Konferencijoje sveikinimo žodį tarė Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas ir Panevėžio vicemerai Petras Luomanas. Ganytojas padėkojo konferencijos organizatoriams, rengėjams ir pranešėjams už dėmesį itin opiai skyrybų problemai, įvertino pastangas ateiti į pagalbą sudužusių šeimų nariams – sutuoktiniams ir vaikams – primindamas, kad ne mažiau svarbu šiandien atsakingai rūpintis ir skyrybų prevencija, skirti ypatingą dėmesį šeimos institucijos tvirtinimui. Vyskupas J. Kauneckas laimino gausiai susirinkusius dalyvius ir svečius, malda palydėdamas konferencijos darbą.

Panevėžio savivaldybės atstovas Petras Luomanas konferencijos dalyviams perskaitė miesto mero Vito Matuzo sveikinimą, kuriame buvo išreikštas rūpestis dėl šeimos institucijos nestabilumo ir priminta būtinybė skubėti į pagalbą krizes ir skyrybas išgyvenančioms šeimoms. Pasak savivaldybės atstovo, skyrybos – ne tik asmeninė kiekvieno jas patyrusio nesėkmė, bet ir vis didesnis visuomenės pralaimėjimas. P. Luomanas pateikė statistinę medžiagą pagrįstus argumentus, rodančius, kaip vis didėjantys skyrybų mastai neigiamai atsiliepia visuomenės fizinei, psichinei ir dvasinei sveikatai. Vicemerai atkreipė dėmesį, kad ypač neatsakingai šiame kontekste elgiasi žiniasklaida, skyrybų patirtis pateikdama kaip sektiną elgesio modelį.

Konferencijos programa pagal rengėjų sumanymą buvo padalyta į dvi dalis: psichologinę ir sielovadinę. Psichologinėje dalyje pranešimus skaitė psichologai dr. Danguolė Čekuolienė, mag. Nomedas Gutauskienė, doc. dr. Rasa Bieliauskaitė, dr. Vytautas Navickas, sielovadinėje – lic. Rimantas Meškėnas, kun. Stasys Kazėnas SJ ir Elvyra Kučinskaitė. Konferencijoje sunkauso, tačiau sėkmingo išėjimo iš šeimos krizės patirtį liudijo sutuoktiniai Daiva ir Jonas.

Dr. Danguolė Čekuolienė, VU Bendrosios psichologijos katedros lektorė, Lietuvos psichologinio šeimos konsultavimo draugijos pirmininkė, šeimos psichologinių krizių specialistė, kalbėjo apie tai, koks tėvų elgesys gali mažinti vaikų stresą skyrybų metu, paminėjo veiksnius, galinčius lemti „pakankamai geras skyrybas“, aptarė įstatyminę bazę ir teismų praktiką, reglamentuojančią vaikų gyvenamosios vietos nustatymą. „Pakankamai geros skyrybos“, pasak daktarės, yra tik tokios, kai abu tėvai ir šeimai iširus dalyvauja vaiko gyvenime bei ugdyme. Tačiau realybė tokia, kad dažniausiai kuris nors vienas iš tėvų arba abu būvę sutuoktiniai nesugeba peržengti savo priešiško vienas kitam ir su juo susijusių neigiamų emocijų, todėl ne taip retai vaikai tampa ne tik šios situacijos įkaitais, bet ir manipuliuojami irankiais, per kuriuos norima paveikti buvusį sutuoktinį.

Mag. Nomedas Gutauskienė, vaikų psichologė, ISC „Bendrakeleiviai“ dirbanti su išsiskyrusių šeimų vaikais, skaitė pranešimą „Psichologinė pagalba šeimos sudužimą išgyvenantiems vaikams“. Tokia kryptinga pagalba, kai būtent išsiskyrusių tėvų vaikai renkami į grupes, Lietuvoje pirmą kartą buvo pradėta teikti minimame centre prieš pora metų. Prelegentė, pasiremdama šia specifine savo darbo patirtimi, konferencijos dalyvius labai išsamiai supažindino su tokios pagalbos metodais, būdais bei ypatumais, taip

pat aptarė, su kokiomis problemomis ir jausmais susiduria vaikai, atsidūrę tėvų nesantaikos epicentre.

Doc. dr. Rasa Bieliauskaitė, ISC „Bendrakeiviai“ vyr. psichologė, Lietuvos psichologijos sąjungos narė, Lietuvos individualiosios psichologijos draugijos narė savo pranešime „Skyrybų pasekmės suaugusiems ir vaikams. Kaip su jomis susidoroti?“ akcentavo, kad šeimos institucija šiandien išgyvena įtampą tarp psichologinio artumo ir autonomijos poreikio. Skyrybų daugėja visose šalyse dėl tam tikrų gyvenimo sanklodos pakitimų, kurie ir buvo prelegentės aptarti. Dr. Rasa Bieliauskaitė taip pat apžvelgė psichologines priežastis, kodėl skyrybų fenomenas tapo vienu priimtinausių problemų sprendimo būdu, tokių procesų trumpalaikius bei ilgalaikius padarinius asmeniui ir visuomenei, akligatvius, į kuriuos paprastai papuola suaugusieji ir vaikai, išgyvenantys skyrybų krizę, bei prevencijos galimybės. Pati veiksmingiausia prevencija, daktarės nuomone, yra „meilės atskleidimo santuokoje teologija“.

Dr. Vytautas Navickas, VU Bendrosios psichologijos katedros lektorius, pauglių ir jaunuolių raidos psichologijos specialistas, kalbėjo apie tai, kaip šeimos struktūra daro įtaką fiziniam mergaičių brendimui. Popiežiškojo šv. Grigaliaus universiteto biblinės teologijos licenciatas Rimantas Meškėnas pranešime „Biblinis požiūris į vyro–tėvo vaidmenį šeimoje“, darydamas metodologinę prielaidą, kad Biblija yra šiandienų santykių paradigma, pateikė kelis biblinius vyro–tėvo pavyzdžius iš įvairių Senojo ir Naujojo Testamento knygų.

Kun. Stasys Kazėnas SJ, rekolekcijų vadovas ir dvasios tėvas, ISC „Bendrakeiviai“ kapelionas, skaitė pranešimą „Atleidimas – kelias į vidinį asmenį išgijimą. Išgydymo rekolekcijos“. Prelegentas konferencijos dalyviams supažindino su krikščioniškąja antropologine žmogaus samprata, jos kontekste pristatė gilių emocijų sužeidimų poveikį ir būdus, kaip tie sužeidimai gali būti gydomi. Kaip pagrindinę ir vieną svarbiausių vidinio išgydymo sąlygų kunigas minėjo atleidimą. Tačiau ne visada žmonės yra pajėgūs atleisti, ypač kai kitų padarytos žaizdos yra tikrai labai gilios. „Tada mes kviečiame atleisti Jėzų vardu ir jo meilėje. Ko negalime patys, gali mūsų Viešpats, kuris už kiekvieną iš mūsų numirė ant kryžiaus“, – kalbėjo kun. S. Kazėnas SJ. Jis trumpai supažindino su „Gerojo samariečio“ bendruomenės veikla Lietuvoje.

Elvyra Kučinskaitė, ISC „Bendrakeiviai“ vadovė, savo pranešime aptarė sielovadinės pagalbos išsiskyrusiems ypatumus, sielovadinės ir psichologinės pagalbos skirtumus, prielaidas šioje srityje kartu darbuotis psichologams bei sielovadininkams. „Bendrakeivių“ patirtis rodo, kad sutelktos profesionalios pajėgos duoda tikrai puikių rezultatų. „To, ko negali psichologija, gali sielovada, tačiau kai kurie sielovadiniai veiksmai tiesiog neįmanomi be psichologinių įgūdžių. Psichologija neretai paruošia vietą žmogaus širdyje, į kurią sielovadininkas gali paskatinti žmogų pakviesti Dievą“, – sakė prelegentė. Kaip vieną svarbiausių sielovadininko ypatybių pranešėja paminėjo atjautą.

Konferenciją palaiminimo malda baigė savo laiką ir dėmesį dosniai jai skyręs Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas.

-ek-

Mirė kun. jubil. Vincas Čėsna (1921–2006)

Lapkričio 12 d. mirė Skriaudžių parapijos altaris, buvęs ilgametis šios parapijos klebonas kun. jubil. Vincas Čėsna. V. Čėsna gimė 1921 m. kovo

Dr. G. Mickūnaitė plačiau aptarė Laurušavo evangeliją (apie 1270–1320 m.), saugomą Krokuvoje. Sidabriniu nežinomo šv. kario atvaizdu bei brangakmeniais puošto viršelio evangelijos tekstas bei piešiniai siejami su karaliaus Mindaugo sūnumi Vaišvilku – Vaišelga, įkūrusiu Laurušavo stačiatikių vienuolyną. Laurušavo evangelijos piešinys – slibino, vilkų bei vienaaragio graužiamas tuštybės medis, į kurį ropščiasi žmogus, – iliustruoja teksto mintį apie amžinąjį gyvenimą, pasiekiamą įtikėjus į Kristų. Minėtosios evangelijos įrašai taip pat patvirtina, jog stačiatikiams virtę Gedimainaičių valdovai rėmė Laurušavo vienuolyną.

Po Lietuvos krikšto lūžis įvyksta ne tik istorijoje: stačiatikiškojo, arba bizantiškojo, pobūdžio LDK dailę keičia gotikinė tradicija, beje, ji, kaip liudija pirmuoju Vakarų Europos meno pavyzdžiu Kunigaikštystėje laikoma sienų tapyba Vilniaus arkikatedros kriptoje (Nukryžiuotasis su Švč. Mergele Marija ir šv. Jonu Evangelistu, XIV a.), neišvengia bizantiškosios – Pskovo dailės mokyklos įtakos. „Viduramžiais Katalikų Bažnyčia buvo tolerantiškesnė stačiatikių dalei“, – teigė dr. G. Mickūnaitė. Bizantiškosios dailės įtaka LDK dalei jaučiama ir Vincento Smakausko bei Vasilijaus Griaznovo XIX a. padarytose Trakų salos pilies sienų tapybos kopijose. Dr. G. Mickūnaitės žodžiais, metraščių minimas Trakų salos pilies altaris leidžia daryti išvadą, jog Vytauto Didžiojo rezidencijoje būta koplyčios su altoriumi. Pilies sienų tapyba buvusi religinio (vaizduojami šventieji, pranciškonai) bei pasaulietinio (valdovo atvaizdas) turinio.

Staćiatikių vienuolynuose išsilavinimą gavusius LDK dailininkus XV a. vid. pamažu keitė vakarietišką dailės patirtį įgiję meistras. Gotikinė dailė LDK suklestėjo XVI a. Tuo metu į Lietuvą gausiai importuojamos skulptūros iš vokiškai kalbančių šalių, daugiausia Prūsijos, dirbtuvių. Kadangi religinės vaizduotės sklaida Katalikų Bažnyčios hierarchams kėlė nerimą, XVII a., remiantis Nikėjos Susirinkimo postulatais, buvo grįžta prie bizantiškosios dailės tradicijos. Tai patvirtina Trakų stebuklingasis Švč. Mergelės Marijos su Kūdikiu paveikslas: apie 1600 m. gotikinė Madona buvo pertapyta – „apvilktą“ jos gyvento laikotarpio, kurį stengėsi atspindėti bizantiškasis menas, drabužiais.

-jkk-

Keliais žodžiais

Kaišiadorys. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos auklėtinių, Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centro bei jo savanorių iniciatyva 36 jaunuoliai iš įvairių Kaišiadorių vyskupijos parapijų (Aukštadvario, Butrimonių, Elektrėnų, Jiezno, Kaišiadorių, Paparčių, Vievio, Žiežmarių) lapkričio 3–4 d. susirinko į šių metų pradžioje susibūrusio Kaišiadorių vyskupijos jaunimo komandos (KVJK) savaitgalį. Susitikimo metu apžvelgta KVJK misija ir vizija. Savaitgalio metu taip pat apibrėžtos vertybės, kuriomis remsis KVJK nariai savo kasdieniniame gyvenime: atsakomybė, bendruomeniškumas, tarnystė, buvimas pavyzdžiu, nuoširdumas. Susitikimo programoje numatyti žaidimai stiprino jaunimo komandiškumą, buvimą drauge. Susitikimo dalyviai kartu šventė šv. Mišias.

-jp-

Josvainiai. Spalio 26 d. Josvainių parapijos bažnyčioje kartu su savo klebonu kun. Juozu Čičirka lankėsi Gudžiūnų parapijos jaunimas. Svečiai, pasiklausę parapijos klebono pasakojimo apie bažnyčią, susibūrė į kleboniją pabendrauti. Kun. Renaldas Šumbraszkis ir jaunimo vadovė Aušra Giedrienė trumpai supažindino svečius su jaunimo, vaikų veikla parapijoje. Susitikimo metu buvo aptartos ir parapijų jaunimo bendradarbiavimo galimybės.

- Spalio 20–21 d. Josvainių Visų Šventųjų parapijos suaugusieji pirmą kartą dalyvavo savaitgalio rekolekcijose, surengtose Truskavoje. 12 rekolekcijų dalyvių įsikūrė Aušros Vartų Marijos ir šv. Teresėlės bendruomenės namuose.

- Lapkričio 19 d. Josvainių Visų Šventųjų parapijos bažnyčioje šv. Mišių metu giedojo Kėdainių šv. Jurgio parapijos pagrindinis choras (vadovas Albertas Giedra). Po Mišių liturgijos klebonas kun. Renaldas Šumbraszkis svečius supažindino su bažnyčios istorija. Josvainių parapijos parapijos choras (vadovė Gintarė Brazinskienė) lankėsi Kėdainių šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, kur giedojo Sumos metu.

-krš-

14 d. Naujojoje Ūtoje, dabartiniame Prienų rajone. Gimtinėje baigęs pradžios mokyklą, vėliau mokėsi Prienuose ir Marijampolėje. Nuo 1941 m. studijavo Vilkaviškio ir Kauno kunigų seminarijose.

1948 m. spalio 3 d. išsventintas kunigu ir netrukus paskirtas Lazdijų parapijos vikaru. 1949 m. sovietų valdžios areštuotas, nuteistas ir ištremtas į Kirovo sritį Rusijoje. 1955 m. grįžęs į Lietuvą, vikaravo Šiaulių šv. Petro ir Povilo, nuo 1959 m. – Marijampolės šv. arkangelo Mykolo, o nuo 1963 m. – Kauno Aukštosios Panemunės parapijoje. 1966 m. paskirtas Barzdų, 1971 m. – Skriaudžių parapijos klebonu. Pastarojoje parapijoje darbavosi ir gyveno iki mirties. Nuo 1982 m. balandžio mėnesio vienerius metus aptarnavo ir Veiverių parapiją. 2003 m. dėl pablogėjusios sveikatos atleistas iš Skriaudžių parapijos klebono pareigų ir buvo paskirtas šios parapijos altaristu. Kun. Vincas Čėsna uoliai rūpinosi parapiją, kuriose dirbo, maldos namais. Daugelį darbų atlikdamas savo rankomis, atnaujino altorius Marijampolės šv. arkangelo Mykolo, Aukštosios Panemunės, Barzdų ir Skriaudžių bažnyčiose.

Lapkričio 15 d. kun. Vinco Čėsnos laidotuvių šv. Mišioms Skriaudžiuose vadovavo Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, kartu celebravo Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas ir per 30 kunigų. Įžangos žodyje vysk. Juozas Žemaitis MIC pabrėžė velionio darbštumą, kvietė melstis ne tik už jį, bet ir prašyti Viešpatį naujų pašaukimų į kunigystę. Per pamokslą Prienų altaristas mons. Juozas Užupis apžvelgė kun. Vinco Čėsnos gyvenimo kelią, remdamasis ir asmeniniais prisiminimais, padėjo visiems ligoje jį globojusiems, slaugiusiems. Prie kapo bažnyčios šventoriuje atsisveikinimo žodį tarė kaimyninės Veiverių parapijos klebonas kun. Kazimieras Skučas, primindamas krikščionišką tradiciją melstis už mirusius.

-Vk-

Dėl adventinės vargstančiųjų paramos akcijos „Gerumas mus vienija“

Mylimi Broliai ir Seserys,

ruošdami savo širdis Išganytojo Gimimo šventei, prisiminkime, kad Dievą labiausiai pagarbina meilės darbai mūsų gyvenime. Patvirtinkime savo malda, atgailą bei krikščionišką tikėjimą konkrečiu rūpinimusi mūsų aplinkos vargstančiaisiais, vienišaisiais ir nelaimingaisiais. Tai Jūs galėsite padaryti, per visą advento laikotarpį atnešdami piniginę auką ar kitokią paramą į Jums artimiausią parapijos *Caritas* skyrių.

Mielieji, apdovanokime pagalbos laukiančius taip, kaip nurodys atidi, „renginti“ širdis – ir Kristaus ramybė taps dovana mums patiems!

Lietuvos *Caritas*

LAUKIMAS IR DŽIAUGSMAS

III advento sekmadienis (C)

Sof 3, 14–18; *Fil* 4, 4–7; *Lk* 3, 10–17

Trečiąjį advento sekmadienį Bažnyčia kviečia į džiaugsmą: tai džiaugsmo sekmadienis, pagal lotyniškąją tradiciją vadinamas *Gaudete*. Apie džiaugsmą kalbama pirmuose dviejuose skaitiniuose. Evangelija akcentuoja širdies atsivertimą, be kurio neįmanomas džiaugsmingas Išganytojo laukimas.

Neteisinga būtų apriboti adventą vien Viešpaties laukimu. Šio sekmadienio Evangelijoje užduodamas klausimas: „O ką gi mums daryti?“ praplečia mūsų laukimo sąvoką. Kai mes ką nors iš tikrųjų nuveikiame dėl Jėzaus, paliudijame, kad tikrai tikime jo atėjimu. Aplinkui matant daug neteisybių būtų galima klausti: o kodėl aš turėčiau paisyti sąžinės stabdžių? Dėl moralės normų? Dėl žmogiškojo solidarumo? Krikščionis į šį klausimą atsako drauge su Jonu Krikštytoju: dėl Kristaus. Kristus yra krikščioniškosios doros pagrindas ir matas. Dėl jo krikščionis gali padaryti viską. Dėl Kristaus kai ko tenka ir atsisakyti.

Jonas Krikštytojas nereikalauja, kad mes eitume į dykumą ir vilkėtume kupranugario vilnų apdaru. Jonas primygtinai prašo paprasto, konkretaus išorinio veiksmo, reiškiančio vidinį atsivertimą. Jis reikalauja paprastų meilės ir savitvardos darbų. Juos gali daryti kiekvienas, jei tik rimtai į visa tai žiūri. Išganymas atviras visiems žmonėms: tai liudija anuometinės žydų visuomenės nekenčiamų sluoksnių – muitininkų ir kareivių – pakvietimas. Iš muitininkų nereikalaujama atsisakyti savo darbo, liautis kolaboravus su okupacine romėnų valdžia. Kareiviams taip pat neįsakoma dezertyruoti ar mesti ginklus. Asketiškojo atgailos skelbėjo Jono reikalavimai stebėtinais nuosai kū. Jais nesiekama radikalčiai reformuoti mokesčių, finansų sistemos, neginčijamas nei kariuomenės vaidmuo.

Šiuo nuosaikumu anaipol neatmetamos būtinos reformos. Žvelgiant į Evangelijos sklaidą per du tūkstantmečius galima manyti, kad kai kuriems Jėzaus skelbtiems dalykams tik dabar pribrendo laikas. Evangelijos pilnatvė netilpo į vienos žmonių kartos laikmetį. Turime nepamiršti, kad Dievo žodis yra tarsi grūdas. Jis skleidžiasi iš kartos į kartą ir rutuliojasi per įvykius ir reformas. Žvelgiant iš palyginti ribotos asmeninio gyvenimo perspektyvos, tie pokyčiai atrodo pernelyg lėti ar nepakankami. Tačiau iš tikrųjų jie vyksta.

Jono pamokslas yra Kristaus pamokslas. Jonas skelbia savo vaidmens mažėjimą ir Kristaus atėjimą. Jis žino esąs tik pirmtakas, atėjęs parengti kelio. Po jo ateina tikrasis, nepalyginamai galingesnis. Jis yra Viešpats, kuriam Jonas jaučiasi nevertas atrišti kurpių – net atlikti vergo šeimininkui daromos paslaugos. Jono Krikštytojo užduotis yra visur ir visada iškelti nepalyginamą Kristaus asmenį į centrinę vietą. Jonas galingais žodžiais apibūdina Jėzų: jis krikštys Dvasia, išlies saviškių širdyse Šventąją Dvasią. Jis krikštys ugnimi, teismo liepsna nuskaistindamas visą pasaulį. Jonas Krikštytojas atveria žvilgsnį į paskutiniuosius laikus, kurie prasideda jau dabar. Šie įvykiai jau beldžiasi į mūsų duris. Jau nebeturime neapibrėžtos daugybės laiko apsispręsti. Atsisakymas apsispręsti yra taip pat apsisprendimas.

Jėzaus pirmtako Jono žinioje primenamos abi galimybės: išganyto ir pasmerkimo. Nesakoma ramiamu tonu, esą vis tiek visi būsią išgelbėti. Nėra geras darbas nutylėti tai, kad žmogus gali prarasti visą gyvenimą.

Džiaugsmas yra įtikinamiausias, nesuvaikinamas Gerosios Naujienos rodiklis. Galime paklausti savęs, kur jautėmės džiaugsmingesni – susikibę rankomis Baltijos kelyje ar stumdami gėrybių kupinus vežimėlius prekybos centre? Didžiulėse apšviestose parduotuvėse daugelio žmonių akys išduoda nuovargį ar nuobodą. Nudžiungame dažniausiai ne dėl pagausėjusio prekių asortimento, o sulaukę paprasto šypsni ar malonaus žodžio ten, kur jo neįsako darbdaviai, nenumato respektabilus įstaigos reglamentais. Baltijos kelyje visus vienijo bendra idėja, kurią iš atminties grasina išstumti kasdienos murmėjimai. Kalėdinės prekybos šurmulyje svarbu neprarasti džiaugsmo dėl visus vienijančio nuostabaus įvykio – Dievas tapo žmogumi.

Apaštalas Paulius parodo, kaip giliai šis džiaugsmas paliečia žmogaus širdį. Paulius šį laišką filipiečių bendruomenei rašė jau ketverius metus kalėdamas ir veikiausiai nujautė būsimą mirtį. O filipiečių bendruomenė buvo vos pradėjusi krikščioniškąjį kelią, jų dar laukė sutemos, pavojai ir persekiojimai. Vis dėlto Paulius juos drąsino: „Visuomet džiaukitės Viešpatyje! <...> Niekuo per daug nesirūpinkite, bet visuose reikaluose malda ir prašymu su padėka jūsų troškimai tesidaro žinomi Dievui“ (*Fil* 4, 4.6).

Pauliaus minimas džiaugsmas neužsimerkia prieš laikinumą, mirtį, irimą. Šis džiaugsmas gali apimti ir mintį apie tuos, kurie šiandien alkani, vieniši, apleisti. Šis džiaugsmas nepamiršta netekusių vilties ligonių, tačiau jis žino, kad nei asmeninė kančia, nei visas šio pasaulio vargas nesitęs amžinai. Biblijoje džiaugsmas minimas 2800 kartų. Apie šį džiaugsmą Jėzus kalbėjo savo atsisveikinimo kalboje: „Taip ir jūs dabar nusimine, bet aš jus vėl pamatysiu; tada jūsų širdys džiūgaus, ir jūsų džiaugsmo niekas iš jūsų nebeatims“ (Jn 16, 22).

APLANKYMO DOVANOS

IV advento sekmadienis (C)

Mch 5, 1–4; Žyd 10, 5–10; Lk 1, 39–45

Nors šiandienos technologijomis galima nustatyti laukiamo kūdikio lytį, kiekviena motina nekantraudama nori išvysti mažylio veidą. Vis dėlto nė vienam žmogui neduota numatyti savo vaikų ateities. Švenčiausioji Mergelė Marija žinojo, ko laukiasi. Paskutinį advento sekmadienį drauge su Marija keliaujame pas Elzbietą, kuri taip pat žinojo apie Marijos kūdikį: „Iš kur man ta garbė, kad mano Viešpaties motina aplanko mane?!“ Elzbietos iščiose esantis Jonas irgi žinojo: susitikimo metu jis šoktelėjo iš džiaugsmo.

Sekmadienį prieš pat Kalėdas drauge su Marija išgyvename jos šventą nerimavimą, džiaugsmingą lūkestį. Mes taip pat per tikėjimą ir Marijos pavyzdį žinome, kas yra gimiantis pasaulio Gelbėtojas. Žinome, kad jis yra mūsų Viešpats, nors gimsta kaip bejėgis kūdikis. Paskutinį advento sekmadienį šlovingus Viešpaties atėjimo įvaizdžius pakeičia paprastas žemėje nutikęs įvykis. Liturginiuose skaitiniuose nebekalbama apie vieniems grėsmingą, kitiems išlaisvinimą žadantį teismą. Mūsų žvilgsnis nukreipiamas į nėščią moterį. Tai Marija – Mesijo ir Viešpaties motina. Aukščiausi slėpiniai ir žmogiškosios prigimties dėsniai susipina į neatskiriamą vienovę. Mus kartais net trikdo žodžiais išreiškiamą įsikūnijimo tiesa.

Kaip ir ankstesniais advento sekmadieniais mus dar kartą pasitinka Jėzaus pirmtakas Jonas. Jis šokteli iš džiaugsmo Elzbietos iščiose ir pasveikina Viešpatį. Jie abu susiję ne tik giminystės ryšiais. Jonui tenka užduotis skelbti Jėzaus atneštą išganymo žinią. Jonas visą laiką nepailsdamas rodė į Kristų, kaip išganymo nešėją. Jono povyzoje aiškiai regimas Viešpaties mokinio nuolankumas. Tą galime matyti ir dviejų motinų susitikime. Elzbietos klausimas: „Iš kur man ta garbė?“ reiškia dėkingumą Dievui už Viešpaties motinos aplankymo garbę. Panašiai kaip Jonas pabrėžia Jėzaus pirmenybę, Elzbieta atskleidžia Marijos garbingumą. Elzbietos išartuose pasveikinimo žodžiuose ataidi kitų didžiųjų išrinktosios tautos moterų – Rachelės ir Juditos – šlovinimas. „Tu labiausiai palaiminta iš visų moterų ir palaimintas tavo iščių vaisius!“ Čia svarbus jungtukas *ir*. Jis atskleidžia, kad Jėzaus garbinimas, nors nėra tolygus, neatsiejamai susijęs su pagarba Marijai, ir atvirkiščiai. Kas gerbia Mariją, turi ją gerbti dėl Jėzaus. Kas garbina Jėzų, turi gerbti ir jo Motiną Mariją. Katalikų Bažnyčioje gyvuojanti pagarbos Marijai tradicija nėra koks nors pagoniškas reliktas, tai meilės ir dėkingumo išraiška, grindžiama Šventuoju Raštu. Kalėdų šventimas vien su Jėzumi neatskleistų pilnutinės Dievo įsikūnijimo tiesos. Kūdikėlį Jėzų pagimdė Marija, jis nebuvo angelų atneštas iš dangaus. Marija buvo palaiminta su jos iščiose esančiu Kūdikiu ir per šį Kūdikį. Šventosios Dvasios įkvėptais žodžiais Elzbieta nusako, kaip visiems žmonėms ateina išganymas. Ji sako Marijai: „Laiminga įtikėjusi“. Žmonių išganymas prasideda nuo skelbimo. Tikėjimu patirta malonė veda į meilę. Marija skubiai eina aplankyti savo giminaitės Elzbietos.

Kalėdos yra dovanų metas. Nors prekybininkai praneša apie tolydžio didėjančias sumas, išleidžiamas kalėdinėms dovanoms, kartais kuklus pasveikinimas išreiškia daugiau nuoširdumo už brangius daiktus. Šiandienos Evangelija primena svarbiausią dalyką, prie kurio medžiaginės dovanos tėra priedas. Kokių dovanų Elzbietai atnešė Marija? Ji pirmiausiai atskubėjo pati. Dovanoti save, savo laiką – sunkiausia, bet ir brangiausia dovana. Dovanojant paisoma ne savo patogumo, bet kito naudos. Marija leidosi į tolimą ir varginančią kelionę, kad pagelbėtų šeštą mėnesį nėščiai Elzbietai namų ruošos darbuose. Marijos apsilankymas atnešė iš Šventosios Dvasios kylantį džiaugsmą ir ramybę. Ko trūksta žmonėms mūsų aplinkoje? Nebūtinai medžiaginių dalykų – visiems tikrai reikia, kad Marijos pavyzdžiu pasidalytume Dvasios dovanomis: padėtinimu, paguoda, ramybe, džiaugsmu. Kai kurie tėvai savo prasta pedagogika iškreipia Kalėdų žinią, sakydami vaikui: „Jei nebūsi geras, Kūdikėlis Jėzus neateis“. Ar Jėzus atėjo į žemę todėl, kad žmonės buvo labai pavyzdingi? Veikiau priešingai. Jis tapo žmogumi, kad nepaliktų mūsų vienu su mūsų depresija, vienate, nuovargiu.

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas per Aušros Vartų Gailestingumo Motinos atlaidus

2006 11 12

Brangūs Broliai ir Seserys,

Sveikinu visus, kurie atėjote pas Gailestingąjį Dievo Motiną Mariją pareikšti Jai savo pagarbos ir padėkos, o drauge melsti malonių žemiškoje kelionėje.

Ką tik girdėjome Marijos džiaugsmo giesmę *Magnificat*. Šventasis Tėvas Benediktas XVI, kalbėdamas apie šią Marijos malda, sakė: „Tai padėkos, džiaugimosi Dievu, šlovinimo už jo didžius darbus malda. Pagrindinis šios giesmės tonas nuskamba jau su pirmaisiais žodžiais: *Mano siela aukština Viešpatį*. Aukštinti Viešpatį – reiškia suteikti jam erdvės pasaulyje, savo gyvenime, išleisti jį į mūsų laiką ir veiklą – visa tai yra giliausia tinkamo meldimosi esmė. Kur Dievas tampa didis, ten žmogus nepasidaro mažas: ten didis tampa ir žmogus, o pasaulis – šviesus“.

Šiuos Šventojo Tėvo žodžius geriau suprasime, jei prisiminsime dvi Šventojo Rašto šeimas: Šventąją Šeimą ir Jono Krikštytojo šeimą. Marijos džiaugsmo giesmė išsiveržia susitikus dviem šventoms motinoms, kurios savo motinystės dovaną suvokia ne kaip nuosavybę ir sunkų rūpestį, bet kaip Dievo ir žmonijos planą – savo gyvenimu įsitraukti į Aukščiausiojo kūrybos darbą.

Šios šeimos buvo Dievo ypatingai išrinktos ir pakviesotos atlikti savąją užduotį. Mūsų šeimų neaplinkė Viešpaties angelas ir nepasakė, ką Dievas skyrė atlikti, tačiau Visagalio plane kiekvienas turime sau skirtą vietą, kiekvienas esame Dievo norėtas ir pašauktas.

Pašaukimas yra slaptas dalykas, tačiau drauge tai yra nuostabi galimybė dalyvauti įgyvendinant dieviškąjį sumanymą. Dievas beldžiasi į mūsų širdis kviesdamas priimti Jį į savo gyvenimą ir leisti Jam šiandien įsikūnyti žmonijos kasdienybėje.

Daug kalbame apie kunigų pašaukimą ir vienuolių pašaukimą. Jie labai svarbūs ir būtini, tačiau dažnai pamirštame, kad šie pašaukimai negalėtų kilti be šeimos, kurioje buvo pradėti ir ugdyti. Džiaugiuosi, kad šių metų Aušros Vartų atlaidų tema – *pašauktieji šeimai*.

Šeima yra Dievo dovana. Šeimai Viešpats suteikė teisę ir pareigą pradėti žmogų, jį ugdyti bei paruošti savarankiškam gyvenimui. Kiekvienos tėvystės ir motinystės, kiekvienos šeimos pradmuo glūdi Dieve, kuris yra

visų mūsų Tėvas. Krikščioniška šeima yra namų Bažnyčia, nes „parodo ir įgyvendina Bažnyčios kaip Dievo šeimos bendruomeninę ir šeiminę prigimtį. Kiekvienas jos narys pagal jam būdingą vaidmenį vykdo pakrikštytųjų kunigystę, padėdamas šeimai tapti malonės ir maldos bendruomene, žmoniškų ir krikščioniškų dorybių mokykla, tikėjimo pirmo skelbimo vaikams vieta“ (KBK).

Sunku šiandien kalbėti apie laimingą šeimą, nes mūsų visuomenės gyvenimas liudija priešingai: gausėjanti skrybys, nedarnūs, pykčio ir prievartos kupini namai, apleisti ir skriaudžiami vaikai byloja apie skaudžią šeimos krizę. Ji kėsina sunaikinti šią šventą instituciją, be kurios neįmanu užauginti visaverčio ir laimingo žmogaus. Pro šeimos griuvėjus nuožmiai veržiasi palaida ir neįsipareigojanti bendrystė, iškreipęs vienos lyties asmenų mėgavimasis žemiausiais savo instinktais.

Kas sustabdys baisų moralinį marą, kuris kėsina prazudyti mūsų šeimas? Sugrįžkime prie pradžioje minėtos Šventojo Tėvo frazės, kad „reikia suteikti Viešpačiui erdvės pasaulyje, savo gyvenime, išleisti Jį į mūsų laiką ir veiklą“.

Šeima gimsta iš meilės. Du žmonės pamilę vienas kitą apsisprendžia drauge gyventi ir rūpintis savo meilės vaisiais – vaikais. Iš kur kyla ši meilė? Evangelijoje skaitome, kad Dievas yra meilė. Tik Dievas yra visokios meilės šaltinis. Kas nori dovanoti meilę, visų pirma pats turi ją gauti kaip dovaną. Jeigu nesisemsime iš meilės šaltinio – Dievo, mūsų žmogiškoji meilė truks neilgai; ji nuseks ir išdžius; ji bus įvairių sunkumų bei išbandymų įveikta; ji negalės likti dovanojanti ir ištikima iki galo.

Santuokos sakramento malonės dėka yra atveriamas Dievo meilės šaltinis, kuriuo gali maitintis kiekviena šeima visą savo buvimo žemėje laiką. Sakramentų versmė ir sudaro Dievui skirtą erdvę, kuri kiekvienam žmogui leidžia būti tuo, kas jis iš tiesų yra, kam jis pašauktas: Dievo paveikslu, aukščiausiu ir tobuliausiu Dievo kūrinium.

Šventasis Tėvas Benediktas XVI savo enciklikoje „Dievas yra meilė“ sako: „Meilė auga per meilę. Meilė yra dieviška, nes ateina iš Dievo ir susivienija su Dievu, šiame susivienijimo procese paversdama mus „Mes“, įveikiančiu mūsų susiskaldymus ir leidžiančiu mums tapti viena taip, kad galiausiai Dievas būtų „viskas visame kame“ (plg. 1 Kor 15, 28).

Turėdami pastovų ryšį su Dievu ir mes tapsime amžinosios meilės nešėjai, dieviškosios meilės skleidėjai žemėje. Ši dieviškoji meilė ne tik palaiko mūsų kasdieninę šilumą ir darną šeimoje. Ji iki begalybės išplečia mūsų susitikimų erdvę.

Motina Marija, Dievo meilės paliesta, neužsisklendžia mažame šeimos ratelyje. Ji skuba per kalnus patarnauti savo giminaitei Elzbietai, kuri irgi laukiasi kūdikio. Ar gali būti kas nors gražiau, nei besilaukiančių motinų džiaugsmas ir tarnystė? Nešti gyvybę – tai nešti džiaugsmą. Motina, kuri tampa džiaugsmo nešėja, suteikia vaikams ypatingą saugumą ir moko juos ištikimos bei tvarios meilės grožio. Motinystės dovana neapsiriboja tik savo vaikelio priėmimu ir rūpesčiu. Motiniška širdis yra pajėgi mylėti kiekvieną, kuriam ji reikalinga, kuri gali pakelti ir paguosti. Kiek daug motinų išaugino ne tik savus, bet ir svetimus vaikus, neprištigdamos jiems meilės. Jau ir pas mus vis dažnesnė savanorystė, kuri ypač išryškina moters pašaukimą padėti ligoniams, kenčiantiems, atstumtiems ir nemylimiems.

Šalia teisės gimti kiekvienas vaikas turi teisę į namus. Nazareto namai nespindėjo prabanga ir patogumais. Atvirkščiai, jie buvo neturtingi, tačiau didžiausias jų lobis buvo meilė, kuri niekada nesibaigdavo, nes kilo iš amžinųjų versmių. Kalbėdami apie Mariją, negalime nepaminėti Juozapo, kuris yra dvasinės tėvystės simbolis ir pavyzdys. Marijos meilė įkvėpė jį tapti dvasiniu tėvu kūdikio, kuris buvo pavestas jo globai.

Suvokimas, kad esi laukiamas, esi mylimas Dievo ir tėvų, yra tvirtas pamatas, skatinantis žmogų augti bei mokytis mylėti. Kasdienams vargams ir darbams išsekinus mūsų meilės atsargas, atsigręžkime į Šventąją Šeimą. Tesušildo mus švelnus Marijos atsidavimas ir Juozapo meilė bei ištikimybė. Teuždega jie mus karštu troškimu saugoti ir mylėti šeimą. Melskime Gailestinąją Dievo Motiną Mariją už mūsų šeimas ir prašykime jos pagalbos visiems, kurie yra pašaukti šeimai.

Alma Stasiulevičiūtė

VPU Katalikų tikybos katedros docentė

Gerosios religinio ugdymo patirties beišskant

Ne paslaptis, jog, rengdami nuo šio rudens įsigaliojusias Katalikų tikybos programas, iš dalies pasinaudojome austrų patirtimi. Lietuvos ir Austrijos religijos pedagogų bendradarbiavimas jau ne vienerius metus reiškiasi ir kitaip: austrų kolegos yra organizavę seminarijų mūsų mokytojams, skaitę pranešimų ir diskutavę apie religinį ugdymą edukologinėse konferencijose. Tačiau gal ne veltui sakoma, jog geriau vieną kartą pamatyti negu šimtą kartų išgirsti. Kad tuo įsitikintume, šių metų spalį susiruošėme pas bičiulius austrus edukacinę kelionę – tikybos pamokų stebėti, su jas koordinuojančių bei metodologijas rengiančių įstaigų darbuotojais susitikti, prie kolegų patirties jų darbo vietoje prisiliesti.

Penkių dienų kelionę inicijavo ir finansiškai rėmė Eizenštato vyskupijos švietimo ir ugdymo skyrius bei Eizenštato Religijos pedagogikos institutas, tad vykome 16 žmonių: katalikų tikybos mokytojai ir Katechetikos centrų atstovai iš visų septynių Lietuvos vyskupijų, taip pat dvi VPU Katalikų tikybos katedros dėstytojos, atsakingos už jau minėtosios Katalikų tikybos programos rengimą bei sklaidą.

Mūsų išvyka pasižymėjo tikrai dideliu intensyvumu ir edukologinių išpūdžių gausa. Austrijos kolegos neketino leisti mums snausti arba pramogauti: pamokas stebėti pradėjome dar net neapsistoję nakvynei, vos kai tik perkirtome Slovakijos – Austrijos sieną ir įvažiavome į Kittsee miestelį, kur dirba Lietuvos bičiulė tikybos mokytoja Hannelore Jeaggle. Kitomis dienomis lankėmės Eizenštato ir jo apylinkių mokyklose, mums buvo pasiūlyta aplankyti įvairių tipų mokyklas – valstybines ir privačias katalikiškas, pradinės, pagrindinės ir gimnazijas, netgi vieną profesinę. Tuo užsiimdavome rytais, o popiet mūsų laukė religinį ugdymą koordinuojančios institucijos – Religijos pedagogikos institutai, parapijos, Vienos universiteto Teologijos fakultetas, ugdymu užsiimančios vienuolijos. Dvi pasakutines kelionės dienas turėjome galimybę pabūti kitose – Vienos vyskupijoje, kur irgi aplankėme tiek mokyklas, tiek Religijos pedagogikos institutą bei jau minėtąjį Teologijos fakultetą.

Austrija – katalikiškų tradicijų kraštas, nepatyręs ateistinių persekiojimų dėl tikėjimo. Tai turtinga, gerai apsirūpinusi Europos Sąjungos šalis, nestokojanti ugdymui reikalingos ekonominės bazės. Švietimo sistema panaši kaip dabar Lietuvoje: pradinė mokykla 6–10 metų vaikams, pagrindinė 10–15 metų vaikams, vėliau galima rinktis gimnaziją arba profesines mokyklas,

kurios rengia kvalifikuotus specialistus ir yra labai prestižiškos. Be to, baigus pagrindinę mokyklą galima įsidarbinti ir lankyti vadinamąją mišrią gimnazijos lygmens mokyklą, kur pamokos vyksta ne kasdien, prisitaikant prie dirbančių žmonių galimybių.

Religinis ugdymas Austrijoje, kaip ir Lietuvoje, konfesinis. Tai reiškia, jog tikybos pamokas inicijuoja, jų turiniu bei mokytojų kadrais rūpinasi atitinkamos konfesijos religinė bendrija, mūsų atveju – Katalikų Bažnyčia. Kaip ir pas mus, mokyklose dėstoma tik valstybės pripažintų tradicinėmis religijų tikyba. Tiesa, Austrijoje tokių tradicinių religijų yra net trylika (Lietuvoje turime šiek tiek mažiau – devynias). Austrijoje nėra valstybinės religijos, tačiau krikščionybė yra visuotinai paplitusi ir gerbiama: greta valstybės simbolio kiekvienoje klasėje kabinamas ir kryžius, o tikybos mokytis privaloma valstybinėse bendrojo lavinimo mokyklose dvi savaitines pamokas, jau nekalbant apie katalikiškas, kur visas ugdymas yra krikščioniškas. Tikėjimui priešiški mokiniai (nuo 14 m.) arba jų tėvai gali specialiu pareiškimu tikybos pamokų atsisakyti. Tuomet mokykla jiems organizuoja etikos arba kitokias alternatyvias pamokas. Valstybė moka tikybos mokytis atlyginimus bei finansuoja jų rengimą. Tikybos pamokas lankantiems mokiniams rašomi dalyko pažymiai, to pageidaujantiems šis pažymys įrašomas į baigimo atestatą.

Taigi tikybos pamokų statuso austrų kolegoms tikrai galėtume pavydėti: nemanau, kad Lietuvoje toks komfortas kada nors gali pasidaryti įmanomas!

Kad ir kaip ten būtų, mūsų kelionės tikslas buvo mažiausiai susijęs su tokiais pavydą galinčiais kelti aspektais kaip pamokų kiekybė ar valstybės santykiai su Bažnyčia. Mums labiausiai rūpėjo tikybos mokymo turinys ir metodai, kadangi žinojome, jog austrai jau keletą dešimtmečių daro tai, ką mes pradėdami tikrai dabar: mokykloje vykdoma ne katechezė, o į mokinio patirtį bei tarpdalykinius ryšius orientuotas religinis ugdymas. Katechezė (t. y. rengimas sakramentams, liturginis bei maldos gyvenimo ugdymas) vykdoma parapijose ir bendruomenėse. Netgi katalikiškose mokyklose daug dėmesio skiriama kompetencijoms integruoti.

Vis dėlto, apibendrinami visa, ką Austrijoje matė ir girdėjo (tai pabandėme bent iš dalies aptarti, kai autobusu teko ilgokai keliauti atgal į Lietuvą), mūsų mokytojai nesijautė nei priblokšti, nei kokie nors nepilnaverčiai. Atvirksčiai: daugelis sakė, jog mes dirbame atsakingiau ir kruopščiau, o ir metodikos ne prastesnės. Ir tikrai pas mus yra įprasta iš pamokos „išspausti“ kur kas daugiau. Mes ypač branginame kiekvieną pamokos minutę, netgi sekundes – juk žinome, kad antros savaitinės tikrai niekas nepadovanos, o ir toji viena pas mus trumpesnė nei Austrijoje (jų pamokos trunka visas 50 minučių). Lietuvoje taip jau priimta per

visų dalykų pamokas: planuok minutę ir taupyk sekundes. Tuo tarpu Austrijoje konstatavome pamokoje vyraujančią ramybę ir atsipalaidavimą: nei mokiniai, nei mokytojai nėra įsitempę ir neskuba. Taip, vyrauja aktyvieji metodai ir mokinių veikla, tačiau per vieną pamoką pakanka dviejų ar netgi tik vienos rūšies veiklos. Neatrodė, kad mokinių ar mokytojų elgesį per pamoką kaip nors paveikė svečių ar stebėtojų dalyvavimas: išskyrus natūralų paaiškinimą, kas mes esame, iš kur ir ko atvykome, visa kita vyko be jokio specialaus stengimosi atrodyti kuo geriau ar baimės pasirodyti prasčiau. Mokiniai mielai naudodavosi kiekviena galimybe su mumis susikalbėti bei pasikalbėti, trukdė tik kalbos barjeras. Taigi metodai ir pamokų organizavimas Austrijoje nenustebimo, tačiau kiekvienas praktikas galėjo pasimokyti to, kas gali būti aktualu jo ar jos darbui. O šiame straipsnyje man atrodo tikslinga paminėti tik kelis esminius dalykus, iš kurių, kaip atrodo, mums tikrai vertėtų mokytis.

Pirmasis, ir gal svarbiausias, dalykas yra *pozityvūs santykiai* mokykloje. Kaip minėjau, aplankėme visokias mokyklas, tačiau niekur nepastebėjome mūsų mokykloms būdingo „karo stovio“, kuriuo (gal ačiū Dievui?) Lietuvoje plačiau susirūpinta tik po antraklasio su peiliu incidento. Austrų moksleiviai nelaksto grėsmingomis lavinomis, kurios griūtų ant pakeliui sutinkamų mokytojų ar bendraamžių; jie nieiško progų užsipulti ar pasityčioti. Nematėme įžūlumo ar slepiamo pikto. Taip, moksleiviai pasijuokia ir vieni iš kitų, ir iš mokytojų, kai kas nors apsirinka ar šiaip nutinka kas smagesnio, bet jų juokai natūralūs, be žiaurumo, be poteksčių. Visi yra geranoriški, malonūs, nuoširdūs. Tas pats pasakytina apie mūsų lankytas švietimo instancijas: jų pagrindinis tikslas – metodinė pagalba mokytojams ir patirties sklaida. Niekur nepajautėm nepasitikėjimo mokytojais, kritiškumo, noro parodyti valdžią ar demonstruoti galias. Žinia, mes tebuvome trumpalaikiai svečiai, tačiau vis tiek turime pagrindo manyti, jog psichologinį klimatą įvertinti suspėjome.

Taigi mums, dorinio ugdymo mokytojams, tikrai svarbu pagalvoti, ką galėtume Lietuvoje daryti, kad bent iš dalies artėtume prie Europos šiuo aspektu. Gal turime pradėti nuo savęs pačių, nuo savo vidaus, nuo meilės artimui, kurią reikia ne vien širdyje turėti, bet ir išoriškai reikšti? Reikšti tiesiog specialiai – maloniau pasisveikinti, pasakyti gerą žodį, padaryti mažą paslaugą ir pan., kad ir kaip būtume pavargę ar prastai nusiteikę. Juk, kaip sakoma Rašte ir giesmėje, „tik iš mūsų meilės žmonės Kristų matys“! Turėtume ypač stengtis skirti savo mokiniams kuo daugiau dėmesio ir laiko. Antrasis dalykas, kurį norėtusi iš austrų perimti – mokinių *darbas su žinių šaltiniais*. Mūsų dalykui ypač svarbus Šventasis Raštas. Austrų moksleiviai pratinami Šventuoju Raštu naudotis nuo pradinių klasių. Per pamokas Bibliją sklaido kiekvienas. Aišku, pradinukai tai daro pagal savo gebėjimus, vyresnieji – pagal savo.

Ir mes turėtume to išmokyti. Šventasis Raštas – ne prabanga, o būtinybė ir pirminis šaltinis. Užuoat laukę vis naujų ir tinkamesnių vadovėlių, pirmiausia atkreipkime dėmesį į šį esminį resursą, tikybos pamokoms teikiantį ne vien medžiagos ir metodų, bet ir tikrai deramą lygmenį. Gal kiek sunkiau mums būtų pasitelkti kitą žinių šaltinį – internetą, kuriuo Austrijos moksleivius matėme naudojantis irgi tiesiog per pamokas. Mokytojui nurodžius, kokią informaciją reikia surasti, mokiniai pasinaudoja internetu ir čia pat padaro trumpą pranešimą klasės draugams, apsikeisdami rastąja informacija.

Trečias pozityvus dalykas, kurį pabrėžčiau ir rekomenduočiau tiek sau, tiek kitiems pedagogams, ir yra tasai tikslingas bei sėkmingas *keitimasis informacija*, kurį mokytojo vadovaujami, mokiniai labai sėkmingai pritaiko. Tiek vidutinio mokyklinio amžiaus, tiek ir vyresnieji moksleiviai yra pratinami grupinių klasės ar namų užduočių rezultatus pateikti likusiai klasės daliai ne žemesniu lygiu, negu tai darytų pats mokytojas. Mokiniai turi parengti brėžinį ar schemą, paruošti pagrindinių dalykų reziümė ir ją raiškiai padiktuoti kitiems mokiniams taip, kad visi galėtų esminius dalykus suprasti bei užsirašyti. (Beje, svečių garbei mokiniai buvo paprašyti savo trumpus pranešimėlius susumuoti dar ir angliškai – ta kalba, kurią dauguma mūsų šiek tiek moka, bent jau geriau negu vokiškai.)

Ketvirtasis maloniai mus nustebinęs dalykas būtų *papildomos mokomosios bei ugdomosios medžiagos*, pagamintos pačių mokinių bei iš dalies – mokytojų rankomis, gausa. Austrai turi daugybę vadovėlių, pratybų, sąsiuvinų, garso bei vaizdo kasečių ir diskų, tačiau šalia to sukuria daug stendų, ekspozicijų, mozaikų, koliažų, kilimų, knygelėlių, aprašų. Visa tai eksponuojama ir čia pat panaudojama. Akivaizdu, kad Senojo Testamento įvykius, Jėzaus gyvenimą ar islamo ypatumus mokiniai geriausiai supras bei išimins ne tuomet ir ne dėl to, kad mokytojas gerai pasiruošė ir gražiai jiems papasakojo, o tik tuomet ir todėl, kad patys parengė bei iliustravo gražų aprašą, sukomponavo piešinių ekspoziciją, plakatą ar didžiulį skiautinių tomis temomis.

Išpūdžių ir patirčių parsivežėme daug, o paminėjau tik keletą. Esame dėkingi Austrijos draugams už didžiulę dovaną ir VPU dėstytojai Giedrei Rugevičiūtei už kelionės organizavimą. Tikime, jog tu, kuo praturtėjo, kelionės dalyviai pasidalys ir su kolegomis, ir su mokiniais. Juk, kaip sakydavo kun. prof. Antanas Rubšys, „tiktai asilas iš kelionės negrižta arkliau!“. Malonu, kad katalikų tikybos mokytojai iš šios mokomosios kelionės parvyko ganėtinai „aukštais žirgais“ – būtent tokiu įvaizdžiu viena angliška patarlė išreiškia pasididžiavimą.

Kun. doc. dr. Arvydas Ramonas

Nauji universitetinės sielovados kontekstai

2006 m. per metinę Europos valstybių nacionalinių delegatų universitetinei sielovadai konferenciją Romoje (Italija) CCEE (Europos Vyskupų Konferencijų Taryba) generalinis sekretorius mons. Aldo Giordano pabrėžė, kad Europos Sąjunga šiuo metu išgyvena savo „kultūrinę naktį“, kurią įveikti galima tik su Dievo pagalba. Ne šiaip Dievo, o Nukryžiuoto ir Prikelto iš numirusiųjų, t. y. krikščionių Išganytojo ir Mesijo Jėzaus Kristaus. Tik su Kristumi įveikusi „tamsiąją naktį“, Europa gali sulaukti „šviesaus rytojaus“ – prisikėlimo ryto, kuris turėtų išaušti taip pat su Jėzumi. Popiežius Benediktas XVI taip pat akcentavo, kad Europa yra pavargusi nuo savo kultūros, kurioje dominuoja reliatyvizmas ir subjektyvizmas: „Šiandien Europoje vis mažiau bereikia Dievo, juolab Kristaus. Žmogus, rodos, pats kuria savo ateitį ir save patį. Racionalumas yra tarsi vienintelis objektyvaus mokslo modelis, visa kita atrodo reliatyvu, kintama. Taigi ir krikščioniškas žmogaus gyvenimas yra reliatyvus dalykas, priklausantis nuo jo asmeninio pasirinkimo“ (Benedetto XVI. *Discorso al clero della Valle d'Aosta*. 2006, liepos 25). Panašiai tvirtino ir garsusis teologas Henri de Lubacas: „Be abejo, žmogus gali kurti savo gyvenimą žemėje be Dievo, tačiau ta kūryba be Jo neišvengiamai atsigręš prieš patį žmogų“ (H. De Lubac. *Le dramma de l'humanisme athee*. Paris. 1945, p. 10).

Šiandien požiūrį į Bažnyčios ir universitetų, negana to – mokslo ir tikėjimo, religijos ir kultūros tarpusavio santykius reikėtų iš *esmės* keisti. Kalbama apie tikėjimo ir kultūros sąveiką: ar ji yra ir bus prasminga, daug priklausys nuo abiejų šalių. Taigi strategiškai svarbi Katalikų Bažnyčios pastoracijos dalis yra universitetinė sielovada. Bažnyčia nuolat pabrėžia, kad jei tikėjimas netampa žmogaus kultūros dalimi, jis negali visiškai išsiskleisti. Taip pat ir kultūra: jeigu neruošia dirvos tikėjimui tarpti ir netampa religijos dalimi, ji nėra autentiška. Religijai reikia kultūros – kaip pagrindo ir išraiškos, kultūrai reikia religijos – kaip dvasios, žvilgsnio į mus supančią tikrovę amžinybės perspektyvoje. Universitetai yra būtent ta akademinė, kultūrinė ir socialinė terpė, kur dialogui tarp tikėjimo ir kultūros, ieškant tiesos, yra palankiausios sąlygos.

Šiandien matomi šie akademinės kultūros ir mokslo pokyčiai universitetų gyvenime:

– Sparti mokslo plėtra skatina ir studijų kaitą. Visuotiniai pripažinta, kad mokslas negali būti autentiškas, jeigu neugdo žmogaus, neturi įtakos jo sielai.

– Vis daugėja studentų: 2006 metais Europoje, EUROS-TAT duomenimis, studijavo maždaug 16 milijonų studentų.

– Vis trumpėja studijų laikas, todėl besimokantieji gali greičiau susirasti darbą.

Tai keičia universitetų veidą. Minėti veiksniai patys savaime nėra neigiami, bet suabsoliutinti gali neigiamai veikti žmogų ir visuomenę. Pateiksime keletą pavyzdžių:

– Suabsoliutinę ekonomikos pasaulyje taikomus kriterijus (gera tai, kas naudinga), žmogų lengvai paversime būtybe, kuri tenkina tik medžiaginio gyvenimo/pasaulio poreikius. Taip pat jei stodami į universitetą sieksime tik kuo greičiau įgyti tam tikrą siauros specializacijos diplomą, kuri bus lengva „realizuoti“ rinkoje, atsisakysime visapusiško žmogaus ugdymo, kuris per amžius puoselėtas universitetuose. Studijos aukštojoje mokykloje turi būti ne tik jauno žmogaus profesinis rengimas, bet ir visavertis ugdymas, neatsiejamas nuo bendrųjų žmogaus vertybių, aiškios prioritetų skalės.

– Jau minėtas profesinių žinių, kurias galima būtų pritaikyti susiradus darbą, akcentavimas studijuojant universitete atmeta šimtmečiais universitetų kaupto kultūrinio paveldo perdavimą. Universitetas visada buvo ne tik siauros specializacijos žinių įgijimo vieta, čia vyko didieji atradimai, svarbūs Dievo, žmogaus ir pasaulio pažinimo procesai. Baigęs mokslus studentas turi ne tik pakankamai žinoti, bet ir gebėti mąstyti, jam turėtų būti svetima lėkšta pasaulėžiūra, nepriimtinos banalybės, savo gyvenime jis turėtų siekti priimti teisingus sprendimus – skleisdamas aplink save gerų būdų laimingas pats ir dalytūsi laime su kitais. Žmogui turėtų būti svarbus ne fragmentų, o visumos pažinimas (*Fides et ratio*, 85), ką ir stengiasi perteikti teologija, suteikia tikėjimas: realybei – prasmės, pasaulio ir žmogaus pažinimui (kartu su kitais mokslais) – integralumo.

– Auklėjant jaunąją kartą, šeimos šiaudien dažnai akcentuojama gerovė, gebėjimas prisitaikyti visuomenėje, lengvas trokštamo rezultato pasiekimas, užmirštant išipareigojimus, atsakomybę, pareigą dirbti. Tokie šeimoje subrendęs jaunas žmogus pirmiausiai ieško naudos, saugumo, patogumo, tik tada – dvasinės pilnatvės. Neteisinga nuostata jauną žmogų ugdyti kalbant tik apie gyvenimo grožį ir nutylint pastangas, kurios dedamos, kol to pasiekama. Neverta apgaudinėti teigiant, kad gyvenimas yra džiugus, ir nutylint, jog tas džiaugsmas yra sunkaus darbo rezultatas. Tai būdinga ir universitetams: jaunam žmogui sudaroma iliuzija, kad gyvenime nėra jokių problemų, svarbu tik gauti „tinkamą“ diplomą.

– Yra jaučiamas studentų nepakankamas pasirengimas krikščionybės srityje. Jaunas žmogus – studentas

– dažnai nebevadina savęs krikščioniu ir savo gyvenime nebealieka vietos tikėjimui ir Dievui, kuris teisingai jį galėtų nukreipti ieškant gyvenimo prasmės. Šiandien daugelyje valstybių konstatuojamas absoliutus šios srities neišmanymas, kuris labai apsunkina universitetinės sielovados darbą.

Atsižvelgiant į minėtus iššūkius Bažnyčios, taigi ir universitetinės sielovados, tikslas – žmogaus orumo išsaugojimas, jo teisių ir pareigų nuolatinis akcentavimas, juk universitetas yra būtent ta vieta, kur ugdomas sąmoningumas – kuriama visuomeninė žmonių sąmonė, perteikiamos ir kaupiamos žinios, skatinama mokslo plėtra, puoselėjamos vertybės, kultūra.

Šiuo metu universitetinei sielovadai aktualūs šie uždaviniai:

– Iki 2009 metų sukurti bendrą Europos universitetų kapelionų tinklą, kuris palengvintų bendrą darbą šioje srityje, padėtų keistis patirtimi ir perspektyvomis.

– Puoselėjant akademinę kultūrą akcentuoti teigiamą tikėjimo ir proto, religijos ir visuomenės, apskritai Rytų ir Vakarų kultūrų santykį.

– Rengiant universitetų studijų programas nebeužtenka rūpintis tik studentų kompetencija ir profesionalumu, šiandien kaip niekad svarbi ir teologinė Evangelijos žinia apie Dievą, žmogų ir pasaulį.

– Ypatingu būdu akcentuoti žmogų, jo asmenybės svarbą. Būtinai visapusiškas žmogaus ugdymas(-is). Naujos technologijos, didaktikos įmantrybės, mokslo atradimai neturėtų menkinti žmogaus vertės. Mokslas negali tarnauti blogiui – karų, naikinimų, nusikaltimų pramonei. Universitetas turi būti ta vieta, kur suteikiamas ne tik profesinis išsilavinimas, bet ir ieškoma gyvenimo prasmės, atsakymų į tikėjimo klausimus, geriausių realizavimosi būdų, planuojama ateitis. Bažnyčia teigia, kad žmogus yra tikrasis kultūros veikėjas. Jis apdovanotas protu, taigi yra aukštesnės dvasinės prigimties – asmenybė, kuriai būdingos atitinkamos savybės, lemiančios jo charakterį. Svarbiausia asmens savybė – elgesio laisvė, susivaldymas ir veikimas, atsižvelgiant į proto ir sielos motyvus.

– Empirinius mokslus puoselėjanti visuomenė gali sukurti tik formalią žmonių vienybę ir solidarumą; tikėjimas lemia tikrą, šventumu pagrįstą žmonijos ir pasaulio vienybę.

Europos ateitis priklauso nuo bendro visuomenės auklėjimo lygio, nuo to, kaip bus puoselėjama krikščioniškoji kultūra, laikomasi tradicijų. Tuo ypač turėtų rūpintis universitetai, nes jų ištakos glūdi Bažnyčioje, kuri įsteigė Europoje pirmuosius universitetus.

Krikščioniškasis tikėjimas visais laikais pabrėžė asmens ugdymą žmogiškųjų vertybių ir normų pagrindu. Sparčiai vykstantys sociokultūriniai visuomenės pokyčiai skatina atsigręžti į krikščioniškąsias vertybes, kurių puoselėjimas gali padėti išlaikyti žmogaus savigarbą ir orumą, apsaugoti prigimtines žmogaus teises. Šiandien mokslo pasaulis turi vėl pripažinti žmogaus emocijų, kurias įkvepia religija, literatūra, menas ir etika, reikšmę. Vartotojiškas požiūris sumenkino žmogaus, kaip asmens, vertę, nes dažniausiai visuomenės yra vertinamas už tam tikrus atliktus darbus, o ne dėl savo asmens orumo.

Akademinė sielovada kviečia atsiskirti į žmogų – didžiulę vertybę Dievo akyse, juk kiekvienas žmogus turi savyje neišdildomą Dievo atvaizdą, todėl ir krikščioniškojoje kultūroje *asmens* sąvoka neatsiejama nuo žo-

džio *orumas*. Mūsų epochoje ypač svarbu rasti nesavanaudišką būdą kurti humanišką žinių visuomenę, kuriai etika būtų svarbesnė nei techninės naujovės, asmuo – daug svarbiau už daiktus, vyrautų dvasiniai, o ne materialiniai principai.

Taigi svarbiau yra kurti, o ne būti vartotoju, būti, o ne turėti, mąstyti, o ne tik žinoti.

„Universitetinės studijos – tai ne tik profesinių žinių ir įgūdžių įgijimas, bet ir visapusiškai harmoningos asmenybės, suvokiančios savo atsakomybę tautai ir valstybei, ugdymas. Akademinės sielovados, kaip vienos iš asmenybės ugdymo formų, plėtra, naujo jos turinio paieška yra bendra Bažnyčios ir universitetų atsakomybė“ (*Lietuvos Vyskupų Konferencijos ir Lietuvos universitetų rektorijų konferencijos Memorandumas*. 2006 m. vasario 8 d.).

Dievo žodžio skaitymas

Skaitymas

„Nes kaip lietus ir sniegas nukrinta iš dangaus ir negrįžta atgalios, kol nepalaisto žemės, kad dygtų ir želtų joje augalai, kad neštų sėklą sėjėjui ir duoną alkanam, taip ir žodis, išeinantis iš mano burnos: jisai nesugrįš pas mane bergždžias, bet įvykdys, ko trokštu, ir atliks, ko siūstas“ (*Iz 55, 10–11*).

Dievo žodis įsiveržė į Abramo gyvenimą beveik prieš keturis tūkstančius metų. Anuomet prasidėjusi apreiškimo versmė pasiekė pilnatvę Jėzuse iš Nazareto, ji ir šiandien tęsiasi mūsų širdyse.

Dievo žodis liepė Abramui palikti savo kraštą, tėvo namus ir leisti į naują šalį. Abramo sutikimas pakeitė jo gyvenimą ir žmonijos istoriją: Abram tapo Abraomu, Dievo išūnytą tautos tėvu. Dievas ir toliau bylojo savo žodžiu, per išrinktąją tautą apreiškdamas save žmonijai. Laikų pilnatvėje Dievo žodis tapo ne tik žinia, bet ir Asmeniu: Dievo Žodis atėjo su kūnu ir kaulais ir gyveno tarp mūsų. Dievo Žodis buvo ne tik išstartas mums, bet tapo vienu iš mūsų, žmogumi, vardu Jėzus iš Nazareto.

Šiandien galime gerti iš tos pačios apreiškimo versmės. Dievas mums apsireiškia, jis įvaikina mus kaip sūnus ar dukteris, Dievas per mums tariamą Žodį, Viešpatį Jėzų Kristų, duoda mums patį gyvenimą.

Dievas siunčia mums savo žodį, kaip anuomet pasiuntė jį Abramui, siekdamas mums apsireikšti, mus perkeis-

ti ir sukurti sau tautą. Jo žodis nėra tuščias ar bejėgis, jis teikia gyvybę ir perkeičia.

Dievo žodis mums skelbiamas daugybe būdų. Jis sakomas per Kristaus kūną – Bažnyčią. Jis tariamas mūsų širdyse maldos metu, taip pat bylojamas Biblijos žodžiais.

Kai skaitome Bibliją kaip Dievo žodį, panyrame į jo perkeičiančią galią. Šventojo Rašto žodžiais bylojantis Dievo žodis gali patraukti mus į gilesnę bendrystę su pačiu Dievu. Raštas tampa priemone, padedančia Dievo galybei mus apimti ir perkeisti atvedant į apstesnį gyvenimą.

Raštas kalba apie Dievo žodžio galybę. „Ar mano žodis nėra kaip ugnis? – tai Viešpaties žodis, – kaip trūpinantis uolą kūjis?“ (*Jer 23, 29*). „Dievo žodis yra gyvas, veiksmingas, aštresnis už bet kokį dviašmenį kalaviją. Jis prasiskverbia iki sielos ir dvasios atšakos, iki sąnarių ir kaulų smegenų, ir teisia širdies sumanymus bei mintis“ (*Žyd 4, 12*). Tas pats galingas Dievo žodis yra skirtas mums, kad teiktų mums gyvenimą. Tai yra „Dievo galybė išgelbėti kiekvienam tikinčiajam“ (*Rom 1, 16*). Jis turi galią „jus išugdyti ir duoti paveldėjimą tarp visų pašvęstųjų“ (*Apd 20, 32*).

Tai pamąstymai apie tai, kaip skaityti Šventąjį Raštą kaip Dievo žodį. Skaityti jį taip, kad pats Dievas savo žodžiu galėtų mums kalbėti, perkeisdamas mus ir mūsų santykį su juo. Kalbame yra apie Dievo žodžio klausymą tokiu būdu, kad jo žodis negrįžtų pas jį tuščias, bet įvykdytų mumyse jo valią.

Kasdienis skaitymas

Pirmoji pakopa klausantis per Šventąjį Raštą mums tariamo Dievo žodžio yra pradėti skaityti Bibliją – ir pradėti skaityti ją būtent *kasdien*.

Labai daug kas iš mūsų pradeda skaityti Raštą perne-lyg staigiai startuodamas, pasiryždamas perskaityti Bibliją nuo viršelio iki viršelio, tačiau netrukus pavargsta, išsiblaško ir neįvykdo savo pasiryžimo.

Bibliją yra didžiulė knyga, pernelyg didelė, kad ją būtų galima perskaityti tiesiog iš entuziazmo proveržio. Jei norime kada nors ją perskaityti iki pabaigos, mūsų skaitymą turi palaikyti veikiau įsipareigojimas negu entuziazmas. Jei norime, kad būtume panardinti jos mums skirtame apreiškime, mūsų skaitymas turi tapti integralia gyvenimo dalimi, o ne vien priešokiais daroma atsitiktine veikla.

Svarbiausias praktinis žingsnis, siekiant skaityti Bibliją kaip Dievo žodį, yra įsipareigoti skaityti ją kasdien. Kasdienis skaitymas neturi užimti daug laiko – penkiolika minučių yra priimtinas pradinis įsipareigojimas. Tačiau šis įsipareigojimas turi būti ištikimai vykdomas diena iš dienos – nesvarbu, kaip jaučiamės ar kokia skubotumo atmosfera mus supa. Šitokia ištikimybė reikalauja įsipareigoti, tvirtai pasiryžti skaityti Bibliją kasdien po penkiolika minučių, kad ir kas atsitiktų.

Tokia kasdienio skaitymo programa yra pagrindas, leidžiantis skaityti Raštą kaip Dievo žodį. Žinoma, tik paties kasdienio skaitymo nepakanka. Skaityti reikia maldingai. Raštą suprasti turi padėti studijos, pasitelkiant mums prieinamas pagalbines priemones. Be to, mums reikia suvokti, koks Rašto vaidmuo Dievo apsiareiškime, taip pat reikia kai kurių įgūdžių klausantis, kaip Dievas mums kalba Rašto žodžiais. Tačiau visi Biblijos supratimo įgūdžiai turi prasidėti ir baigtis mūsų Biblijos skaitymu, – kad mūsų gyvenimus galėtumėm perkeisti. Tas, kuris kalba mums per savo žodžius. Šis gyvybinis Rašto skaitymas turi būti integrali mūsų kasdienio dvasinio maitinimo dalis ir kasdienė rutina. Tai neturi būti panašus į ėjimą papietauti specialiomis progomis; tai turi būti tarsi kasdienis šeimyninis bendras valgymas, kuriuo dalijamasi diena iš dienos. Sveikintini ir periodiškai intensyvaus Biblijos skaitymo laikotarpiai, panašiai kaip kartkartėmis sutuoktiniams ugdant bendrystę gera kur nors nueiti kartu. Kaip kasdienis valgis mus maitina, kasdienis Rašto skaitymas teiks Dievo stiprybės kasdienos gyvenimui. Nekasdienį skaitymą galima palyginti su nepakankama, nevisavertiška dvasine mityba.

Mūsų augimas ir panašėjimas į Kristaus atvaizdą prasideda su mūsų krikštu Jėzuje Kristuje, o baigsis kūnų prisikėlimu įžengiant į nepaliaujamą vienybę su juo. Dievas nuolat šaukia mus augti meile ir mokinyse. Turime visada klausytis mums bylojančio Dievo žodžio,

kuris tampa kviečiančiu Dievo ženklu. Reikia skaityti Raštą, kad klausytumės nepaliaujamai skambančio Dievo balso. Rašto sudėtingumas ir jo neišsemiamas gylis neturėtų atimti drąsos pradėti skaityti. Esame pašaukti skaityti Bibliją ne todėl, kad turėtume už tai atsiskaityti tarsi per egzaminą mėnesio ar metų pabaigoje. Tiesa, tas „testas“ bus mūsų gyvenimo pabaigoje, tačiau tada mūsų paklaus apie meilę, o ne apie mūsų išprusimą Šventojo Rašto srityje. Dievas davė Raštą būtent tam, kad padėtų mums išlaikyti tą meilės testą. Mūsų neturi gluminti tai, ko apie Raštą nežinome. Turėtume būti paguosti tuo, kad Dievas mums davė Raštą kaip augimo tikėjimu, viltimi, meile ir vienybe su juo priemonę.

Augime vienybėje su Dievu, kai pradėsime kasdieni- nių Rašto skaitymų programą ir ištikimai ją vykdysime. Nelengva suvokti kuklaus įsipareigojimo, už kurį atlyginama diena po dienos, metai iš metų, svarbą. Kasdienio Rašto skaitymo vaisius yra veikiau išgyvenamas, negu aprašomas dalykas, nes jo daromas poveikis yra giluminis.

Vienas iš nuostabių gamtos paminklų yra Kolorado upės pro uolienas pragraužtas Didysis kanjonas. Ši erozija vyko gana lėtai, tačiau dabar geologiniai sluoksniai atskleidžia fantastišką rezultatą.

Kažkas panašaus gali atsitikti ir mums. Kasdieną turime 1440 minučių gyvenimo. Jei iš jų 15 minučių praleisime maldingai klausydamiesi Dievo žodžio, bylojančio mums per Biblijos žodžius, tai padarys įtaką likusioms 1425 minutėms. Jei kasdien praleisime po keletą minučių vienumoje su Dievo žodžiu, bėgant metams, tai suvaidins reikšmingą vaidmenį mums keičiantis Kristuje.

Tačiau reiktų išpėti, kad Bibliją nėra maginė knyga, pati savaime ji negali pakeisti mūsų gyvenimo, nesvarbu, kiek ją skaitome. Tačiau ji gali būti priemonė, per kurią ta pati Šventoji Dvasia, įkvėpusi Biblijos autorius, gali įkvėpti mus – ir ne tik įkvėpti suprasti, ką skaitome, bet ir leisti mums įžengti į tą tikrovę, apie kurią skaitome. Šventajame Rašte mus šventina tai, kad per Rašto žodžius galime klausytis Dievo žodžių ir klausydamiesi ir pakludami Dievo žodžiui, galime būti perkeisti pagal jo paveikslą.

Trumpai tariant, Bibliją nėra knyga, kurią reiktų išmokti ir įsisavinti, panašiai kaip senovės istorijos vadovėlių. Tai taip pat ne detektyvinis romanas, kurį perskaitę vienąkart narpliodami siužeto intriga padedame į šalį. Bibliją yra knyga, prie kurios mums reikia grįžti kasdien iš naujo perskaitant jau pažįstamas ištraukas, kad geriau galėtume suvokti jų atskleidžiamą slėpinį. Jei norime įžengti į šį Dievo žodžio slėpinį, visą gyvenimą truksiantis Dievo žodžio klausymasis gali prasidėti jau *šiandien* nuo 15 minučių skaitymo. Galime čia pat imtis skaityti Evangeliją pagal Luką. Po to tęsti šį įsipareigojimą likusį gyvenimą.

Nepakanka vien tik išsipareigoti skaityti Bibliją. Būtina imtis skaitymo tam tikru būdu; turime puoselėti lūkestį, kad įvyks tam tikri dalykai; mums reikalinga praktinė pagalba įveikti sudėtingas Šventojo Rašto vietas. Išgirdę Dievo žodį, turime jam paklusti. Toliau aptarsime tai ir kitus dalykus, tačiau pirmiausia privalome skaityti kasdien ir ištikimai. Pradėkime šiandien, tęskime rytoj ir per kitas dienas.

Skaitymo rūšys

Tas kasdienis penkiolikos minučių Rašto skaitymas yra tarsi stuburas, reikalingas ugdant gebėjimą klausytis Dievo žodžio. Jis turi pasižymėti tam tikromis ypatybėmis. Tai turėtų būti ilgalaikis mąstomasis skaitymas, dėmesingai atsižvelgiant tiek į detales, tiek į kontekstą, tolydžio vedantis mus vis gilyn į Dievo apreiškimo Šventajame Rašte slėpinį. Yra ir kitokių rašto skaitymo būdų, kiekvienas jų turi savo ritmą bei ypatybes.

Kartais patartina gana greitai perskaityti visą knygą ar ilgesnę ištrauką, kad būtų galima susidaryti bendrą vaizdą. Pavyzdžiui, kai kuriuos trumpesnius Pauliaus laiškus naudinga skaityti panašiai, kaip skaitytume kokį nors gaunamą laišką – pirmiausia perskaityti jį nuo pradžios iki galo, po to antrą kartą skaityti jau lėčiau. Šitoks gana greito skaitymo būdas tinka daugeliui Senojo Testamento vietų, ypač istorinėms knygoms. Perskaitydami ilgesnę ištrauką susidarome bendrą vaizdą, o reikšmingesnes vietas galime pasižymėti ir vėliau dėmesingai perskaityti bei apmąstyti.

Kitai skalės pusei priklauso intensyvus vienos ar kelių Rašto eilučių apmąstymas. Čia tikslas yra ne perskaityti naują medžiagą, bet kaip įmanoma geriau suvokti vieną mintį, apmąstyti tos minties pritaikymą savo gyvenime. Rašte yra daug tokių vietų, kurių reikšmės neišsėmsime net mąstydami visą gyvenimą.

Tarp dviejų skalės kraštų – nepertraukiamo ilgos ištraukos ar net ištisų Rašto knygų skaitymo ir intensyvaus kelių žodžių apmąstymo – ir yra tas skaitymo pobūdis, kuris turėtų tapti mūsų kasdienio Rašto skaitymo pagrindu. Šitokiam skaitymui nėra būdingas nei noras apimti tam tikrą medžiagos kiekį, nei pastanga išspausti iš kiekvienos eilutės paskutinį prasmės lašą. Tai atidus skaitymas, darant pauzes ir apmąstant perskaitytus dalykus, lėtas, neskubus skaitymas, atkreipiant dėmesį į detales ir niuansus. Skaityti pasirenkamas laisvas, bet natūralus tempas, leidžiantis stabtelėti prie atskiros eilutės ar minties, po to skaityti toliau. Toks skaitymas rekomenduojamas, kad mes kasdien bendrautume su Dievo žodžiu.

Naudingas visokio pobūdžio skaitymas. Atidžiai kasdien skaitydami klausomės mums per Raštą kalbančio Dievo žodžio. Greitesnis ištisų knygų skaitymas

turėtų būti mūsų Šventojo Rašto studijų dalis, o ramus kelių žodžių ar eilučių apmąstymas – maldos dalis.

Kodėl rekomenduojama Rašto skaitymo pagrindu rinktis penkiolika minučių? Penkių minučių per mažai norint iš tikrųjų panirti į Dievo žodį; pusvalandis daugumai mūsų – bent pradžioje – per ilgas laikas budriai ir maldingai Rašto skaitybai. Žinoma, jei gauname ypatingų malonių iš Dievo, traukiančio atsidėjus ilgėliau skaityti Raštą, reikia būtinai tai daryti. Dienotvarkė turi padėti skaityti, o ne atvirkščiai.

Augant Rašto skaitybos srityje, penkiolika minučių gali pasirodyti per mažą, prireikti daugiau laiko. Papildomą laiką dera skirti veikia melstis negu skaityti. Vis geriau suvokiant Bibliją, kils noras perskaityti visą Biblijos knygą vienu prisėdimu, taip pat skaityti knygas apie Bibliją. Taip pat atsiras poreikis skirti laiko Rašto studijoms – apie jas taip pat bus aptarta atskirai. Tačiau pirmutinis mūsų tikslas – Raštą skaityti penkiolika minučių kasdien; tas laikas ugdys maldingumą ir peraus į malda.

Raštą skaityti reikia taip, kad žodžiai įsmigtų gilyn, kad jų prasmę suvoktume ne tik galva, bet ir širdimi. Tokį skaitymą galima palyginti su žvelgimu į puikų paveikslą ar poezijos suvokimu. Apžiūrint paveikslą svarbu ne metus akį į paveikslo siužetą tuoj nusisukti ir eiti toliau. Menu reikia gėrėtis kontempliatyviai, stebint potėpius, spalvas, piešinių, detales. Taip pat ir skaitant poeziją: ji nėra skirta greitam skaitymui ar tam, kad sykį perskaityta būtų išmesta. Poezija skaitoma lėtai, ja gėrimasi, o vėliau skaitoma pakartotinai.

Dievo žodis turi būti skaitomas lėtai, juo skonėjantis. Turime suprasti ir platesnį mūsų skaitomos ištraukos kontekstą – pavyzdžiui, įvykį Kristaus gyvenime, apaštalo Pauliaus argumentą ar Izaijo pranašystę. Tačiau taip pat reikia būti atidiems detalėms, prasmės niuansams. Net trumpiausia Biblijos eilutė turi giluminę prasmę: „Jėzus pravirko“ (Jn 11, 35).

Pirmiausia turime paklausti, ką Šventojo Rašto autoriai siekė perteikti savo skaitytojams. Kodėl jie manė, kad svarbu įtraukti šį įvykį iš Jėzaus gyvenimo? Ką Paulius stengėsi perteikti korintiečiams? Koks šios Izaijo pranašystės akcentas? Tai reikalauja, kad skaitydami tuo pat metu mąstytumė – tai reiškia skaitytume lėtai. Skaitymo tempą turi diktuoti supratimas, o ne laikrodis.

Keletas praktinių dalykų

Vos mums nusprendus skirti kasdien po 15 minučių, iš karto kyla keletas problemų. Pirmiausia, kaip rasti laiko kupinoje įvairiausių darbų bei užsiėmimų dienotvarkėje? Nuo ko pradėti? Kokį Šventojo Rašto leidimą geriausia pasirinkti? Šios problemos ne visiems vienodai aktualios. Vieni žmonės labiau užimti negu

kiti. Kai kas jau turi tinkamą Šventojo Rašto leidimą ir yra pradėjęs jį skaityti.

Dažniausia kliūtis, trukdanti Raštą skaityti kasdien, yra ne laiko apskritai problema, bet būtent *to* laiko. Tiesą pasakius, mes visi turime daugybę laiko – gyvenimo dienotvarkė nėra tiek gausiai prikimšta, kad nerastume kasdien penkiolikos minučių. Tačiau daugeliui nelengva rasti būtent *tas* tikrąsias penkiolika minučių pabūti vienumoje su Dievu ir su Dievo žodžiu.

Kai kurie žmonės ryte būna tokie apsnūdę, jog tik apie vidudienį gali pakankamai aiškiai mąstyti, kad imtųsi tokio svarbaus dalyko kaip Dievo žodžio skaitymas. Tačiau atėjus vidudieniui mintis būna jau užgožę rūpesčiai, vienas išsiblaškytas keičia kitą. Vakarašiais nuovargis, atrodo, neleidžia imtis jėgų įtempimo reikalaujančios veiklos, nebent tik pasyviai žiūrėti televizorių.

Manau, kad daugelis galėtų pateikti sąrašą priežasčių, pagrindžiančių kodėl jų dienotvarkėje nėra tinkamų penkiolikos minučių kasdien skaityti Raštą. Galbūt net naudinga susirašyti tokį priežasčių sąrašą, tačiau po to vis dėlto parinkti ir nusistatyti tą laiką. Galime pripažinti, kad joks laikas nėra visų tinkamiausias, vis dėlto būtina tvirtai apsispręsti išskirti tas penkiolika minučių. Ne kažkokias neapibrėžtas penkiolika minučių „kada nors“, bet pasirinktas penkiolika minučių konkrečiu dienos metu.

Tiems, kurie lengvai pabunda arba mokosi tai daryti, pirmosios ryto minutės yra ramiausias ir išsiblaškytumų neužgožtas laikas. Tuo ankstyvu metu nereikia galvoti apie dienos planus, būtinas atlikti užduotis. Tiesiog atsigręškime į Viešpatį, atverskime Šventojo Rašto pasižymėtą vietą ir pradėkime skaityti.

Kitiems žmonėms vakaro ramybė gali būti idealus laikas praleisti Viešpaties artume ir klausytis jo Žodžio. Pabaugus dienos darbus, ištrūkus iš didmiesčio eismo spūsties, suguldžius vaikus galima atsipūsti nuo įtampos ir visa širdimi atsigręžti į Dievą, be išsiblaškytumo jo klausyti.

Dar kiti savo dienotvarkėje ras kitą laiką penkiolika minučių skaityti. Gal šeimos mama tai darys išleidusi vaikus į mokyklą, prieš imdamasi kitų dienos ruošos darbų. Gal kas nors praleis tas penkiolika minučių prie savo darbo stalo įstaigoje prasidėjus pietų pertraukai. Tai gali būti kavos pertraukėlės metas gamykloje. Gal kam nors bus gera praleisti tas penkiolika minučių užėjus į netoli darbovietės esančią bažnyčią. Kiekvienas gali rasti savo laiką.

Svarbiausia, kad tą laiką nusistatytume ir kad tai būtų metas, kai esame pakankamai pajėgūs naudingai jį išnaudoti. Neapibrėžtas sumanymas penkiolika minučių rasti „kažkada per dieną“ nėra realistiškas: kartais tai pavyksta, o kartais ne. Kur kas geriau numatyti konkretų laiką.

Skaitydami Šventąjį Raštą gimtąja kalba turime suvokti, kad tai yra vertimas. Neverta tikėtis, kad vertimas gali būti visiškai tobulas, be dviprasmybių norint perteikti kiekvieną Rašto vietą, neginčijamą teksto prasmę. Vertimas nėra šventas – net Šventojo Rašto vertimas. Labai dažnai frazė gali būti verčiama į kitą kalbą kelerio-pai, ir visi tie variantai vertimo prasme yra tikslūs. Ypač sudėtinga versti poetinius Biblijos tekstus, ypač psalmes. Atsiranda ir atsiras vis naujų Šventojo Rašto vertimų, kuriais siekiama tolydžio vis geriau ir tiksliau perteikti Šventojo Rašto mintį dabartine kalba.

Nuo ko pradėti?

Jei kas pirmąkart imasi skaityti Bibliją, ne pati geriausia mintis būtų pradėti nuo pirmosios Pradžios knygos eilutės, planuojant ištiesai ir nuosekliai skaityti iki pat paskutinio Apreiškimo knygos skyriaus. Priešingai pradedančiųjų lūkesčiams, Biblijos knygos nėra išdėstytos ta tvarka, kuria jos buvo parašytos, taip pat nesilaikoma istorinės aprašomųjų įvykių sekos. Tai nėra ypatingų privalumų, dėl kurių būtų verta pradėti skaityti nuo Pradžios knygos, priešingai, yra keletas keblumų. Labai tikėtina, kad šitaip pradėjęs skaitytojas įstrigs kur nors tarp Kunigų knygos įstatymų arba Skaičių knygos genealogijų, nusivils ir liausis skaitęs.

Kadangi Raštą skaitome kaip Kristaus sekėjai ir Bažnyčios nariai, siūlytina pirmiausiai pradėti nuo dviejų Luko knygų Naujajame Testamente: Evangelijos pagal Luką ir Apaštalų darbų. Šias dvi Naujojo Testamento knygas galima skaityti kaip savarankišką dvi-tomį, pasakojantį apie Jėzaus Kristaus Gerąją Naujieną ir apie Šventosios Dvasios išugdytą Bažnyčią.

Galima pradėti taip pat nuo Morkaus evangelijos. Tada po jos rekomenduotina imtis apaštalo Pauliaus laišku tesalonikiečiams ir korintiečiams. Jono evangelija ir Pirmasis Jono laiškas yra tarsi Naujojo Testamento apreiškimo viršūnė, tačiau šias knygas reikia skaityti labai atidžiai. Apaštalo Pauliaus laišakai romiečiams ir galatams apima jo giliausius Jėzaus Kristaus atpirkimo slėpinio apmąstymus, šiuos laiškus reikia atidžiai studijuoti. Apreiškimo knygos Naujajame Testamente vertėtų imtis paskiausiai. Nepakanka ją paprasčiausiai perskaityti. Kad taptų suprantama, ją būtina studijuoti pasitelkiant komentarus ir kitą pagalbinę medžiagą. Tai gi geriausiai pradėti nuo Luko arba Morkaus.

Mūsų neturėtų trikdyti plati Senojo Testamento apimtis. Jį geriau skaityti išrinktinai. Pirmąkart skaitant, genealogijos sąrašus ar valgytą taisyklę geriau praleisti arba tik peržvelgti. Pirmosios penkios Senojo Testamento knygos sudaro Dievo sandoros su išrinktąja tauta pagrindą. Iš šių knygų visų pirma derėtų skaityti Išėjimo knygą, o ne Pradžios knygą. Istorinės knygos (ypač Jozuės, Teisėjų, Samuelio ir Karalių) duoda pagrindą suprasti pranašų knygas, o pranašų knygos savo ruožtu, ypač Izaijo

knyga, – Naująjį Testamentą. Kitas Senojo Testamento knygas, apimančias išminties raštus, patarles, maldas, izraelitų pasakojimus, dera skaityti atsižvelgiant į Šventojo Rašto struktūrą. Skaitant Senąjį Testamentą labai svarbu turėti pagalbinės medžiagos studijoms. Šį vaidmenį iš dalies atlieka Biblijos knygų įvadai bei pastabos.

Malda prieš skaitant

Turbūt svarbiausias praktinis žingsnis pradedant skaityti Raštą kaip Dievo žodį yra visuomet pradėti skaitymą malda. Tai neturi būti ilga malda. Paprasčiausiai galime tiesiog paprašyti: „Viešpatie, kalbėk man“. Vis dėlto labai svarbu atsigręžti mintimis ir širdimi į Dievą. Rašto skaitymas nėra savitiksli. Skaitome, kad išgirstume Tą, kuris mus myli. Tą klausymąsi geriausiai pradėti atsigręžiant į Viešpatį – panašiai kaip atsisukame į mums kalbantį asmenį, iš kurio norime ką nors išgirsti. Kai ko nors klausomės, pirmiausiai turime kreipti dėmesį į tą žmogų, o ne į tai, kas vyksta aplinkui. Nemandagu ir blaško, jei žmogus bando tuo pat metu akies kraštelium žiūrėti televizorių, skaityti laikraštį ir kalbėtis. Taip pat yra ir su Rašto skaitymu: visų pirma būtina dėmesingai atsigręžti į Dievą, kurį norime girdėti. Visus kitus kanalus privalome išjungti ne todėl, kad „atmetame pasaulį“, bet tiesiog dėl tikslingumo; paprastai galime gerai atlikti vienu metu tik vieną darbą. Maldą pradedame paprastu veiksmu atsigręždami mintimis ir širdimi į Dievą. Taip pat pradedame ir skaityti Raštą kaip Dievo žodį. Jei esame išblaškyti rūpesčių bei reikalų, gali prireikti keletą minučių ramiai pasėdėti ir atsipalaiduoti. Naudinga ir būtina savo rūpesčius bei reikalus išsakyti Viešpačiui maldoje. Tačiau turime tai padaryti taip, kad tai nesutrukdytų melstis ar klausytis Viešpaties.

Kartais gera minutėlę palaikyti rankose Šventąjį Raštą prieš jį atskleidžiant ir prisiminti, kad šioje knygoje yra mums skirtas Dievo žodis: „Rengiuosi skaityti Raštą. Netrukus skaitysiu man skirtą Dievo žodį. Noriu sutelkti visą dėmesį į tai, ką skaitysiu. Noriu pagarbiai priimti skaitomą žodį ir padaryti jį savo gyvenimo dalimi“.

Savo maldoje, prieš skaitydami, turėtume prašyti Dievo dviejų dalykų. Pirmą, melstis, kad ta pati Šventoji Dvasia, vadovavusi rašant Raštą, įkvėptų mus tinkamai suprasti, ką skaitome, nuolat gilindama mūsų suvokimą. Pasak Vatikano II Susirinkimo dogminės konstitucijos apie Dievo Apreiškimą, skaitant Šventąjį Raštą „reikia pirmiau ateinančios ir padedančios Dievo malonės bei Šventosios Dvasios vidinės pagalbos. Toji Dvasia paveikia širdį ir palenkia ją į Dievą, atveria dvasios akis ir teikia malonumą kiekvienam pritarti tiesai ir ją tikėti“ (*Dei Verbum*, 5)

Antra, maldoje turėtume prašyti, kad pajėgtume įgyvendinti tai, ką skaitome. Pasak šv. Jokūbo: „Būkite žodžio vykdytojai, o ne vien klausytojai“ (*Jok* 1, 22). Tam, kad paklustume ir suprastume, reikia Šventosios Dva-

sios galios. Jos taip pat turime melsti. Iki galo suvokę, ko meldžiame, prašyti galime paprastais žodžiais: „Viešpatie, kalbėk man“. Šie paprasti žodžiai reiškia, kad atsigręžiame į Viešpatį mintimis ir širdimis, kad trokštame suvokti jo žodį, mumyse veikiant jo Dvasiai, kad ryžtamės būti ugdomi jo žodžiu, derindami savo gyvenimą su tuo, ko jis prašo ir ką duoda.

Tokia malda būtina kiekvienąsyk prieš pradedant skaityti Bibliją. Šventąjį Raštą imame į rankas kitaip negu kokią nors kitą knygą. Prie jo artinamės kaip prie galimybės klausytis To, kuris kalba mums Rašto žodžiais. Per Bibliją mes artėjame prie paties Dievo, ir mūsų nuostata turi būti paženklinta malda.

Ištikimybė ir nuolankumas

Lengva pasiryžti kasdien skaityti Bibliją; tačiau gali būti sunku ištikimai laikytis to pasiryžimo. Kai kurie žmonės planuoja dienotvarkę, kurioje galima numatyti ramų laiką. Tačiau tai būdinga ne visiems. Daugumai veikiausiai nelengva rasti laiko reguliariai, niekieno netrukdomiems skaityti Raštą su visiška atida.

Ką turėtume daryti, kai kyla pagunda manyti, jog niekuomet nepajėgsime ištikimai tesėti įsipareigojimo kasdien skaityti Raštą? Vienas atsakymas – pasirinkti geriausią įmanomą laiką ir jo laikytis. Tačiau lygiai taip pat svarbi gali būti nuostata siekti įdiegti gyvenime kasdienį Rašto skaitymą. Svarbu, koku būdu dorojamės su nesėkmėmis vykdydami šį planą.

Daugelis pernelyg lengvai pasiduoda pakartotinai nepasisekus. Keturis ar penkis kartus netesėję įsipareigojimo liaujamės kovoti, galvodami, kad esame pasmerkti amžinai patirti nesėkmę. Užuoat kovoje siekdami idealo, kuris, atrodo, nuolat mums išsprūsta, mes nuleidžiame savo idealų bei lūkesčių kartelę iki dabartinės gyvenimo tikrovės. Jei mums nepavyko padaryti kasdienio Rašto skaitymo savo dienotvarkės dalimi per kelias savaites ar mėnesius, darome išvadą, kad niekuomet nepajėgsime apskritai to įvykdyti, ir liaujamės dėję pastangas. Pokyčiai vyksta labai lėtai ir laipsniškai. Sunku įsivaizduoti, kad elgsena akimirksniu pasikeistų vien tik nusprendus nuo šiol daryti kitaip. Pokyčiai atsiranda ir augama per ilgalaikes pastangas ir maldą. Kai kuriems žmonėms reikia ilgalaikių pastangų, kad kasdienis Rašto skaitymas taptų jų gyvenimo dalimi. Jei laikysimės savo pasiryžimo, nesvarbu, kaip dažnai netesime, būsimės šiek tiek kantresni, kai mums nepasiseks. Negalime tikėtis akimirksniu save perdaryti. Tačiau jei ištvėrimingai stengiamės, su Dievo malone patiriame sėkmę.

Kartais skaitant Raštą eilutės tiesiog primygtinai mums „šviečia iš puslapio“, tiesiog alsuoja prasmingumu, jos tarsi skirtos mūsų gyvenimui. Tuomet Rašto skaitymas yra vien džiaugsmas, gali būti sunku nuo jo atsiplešti. Tačiau būna ir kitaip, kai atspausdinti žodžiai ne tik

niekuo nespinduliuoja, bet tarsi akyse vien miglotai liejasi. Tada skaitymas gali būti visiškai sausas, neįkvėpiantis, varginantis. Nepaisant nuoširdžių pastangų susitelkti, mintys klajoja, ir patiriame pagundą mesti visą sumanytą šalin.

Turime išlaikyti viltį ir melsti malonės, kad Šventasis Raštas taptų „gyvas“. Kai kurie skaitymo būdai padeda jį „atgaivinti“. Bet kuriuo atveju būtų neišmintinga liautis skaityti Raštą dėl to, kad juntama sausra ir nematoma rezultatų. Galime daug išmokti ir turėti nemažai naudos net tomis dienomis, kai atrodo, kad niekas neįvyksta. Galioja tas pats dėsnis kaip ir visame krikščioniškajame gyvenime: „Nepailskime daryti gera; jei neaptingsime, savo metu pjausime derlių“ (*Gal 6, 9*). Jei sportininkai treniruotųsi tik tada, kai tai teikia jiems malonumą, jie niekuomet nepajęgtų laimėti. Iš tikrųjų jie niekada nebūtų tokios geros formos, kad treniruotės teiktų malonumą.

Kartais sausros problemos gali kilti dėl tariamai pernelyg gero susipažinimo su Rašto ištrauka. Gali atsitikti, kad perskaitę pirmuosius pažįstamo palyginimo žodžius susivokiame, kad mintimis jau peršokome visą palyginimą iki galo. Gal mūsų akys tebeskaito, tačiau mintys nukeliavo kažkur tolyn. Net jei ištrauka žinoma, turime suvokti, kad joje glūdi daugiau gelminių prasmų, negu iki šiol suvokėme. Prie Rašto žodžių, netgi jau pažįstamų, verta artintis turint lūkestį pažinti juos dar geriau.

Skaitant Bibliją net gerai pažįstamos vietos įgyja naują reikšmę. Biblija paaiškina ir padeda suprasti save pačią: geresnis viso Šventojo Rašto pažinimas leidžia geriau suvokti atskiras knygas bei ištraukas. Pavyzdžiui, Jonas Krikštytojas, pristatydamas Jėzų, pavartoja titulą „Dievo Avinėlis“. Tik susipažinę su Senuoju Testamentu galime suvokti dvejopą prasmę: Išėjimo knygos Velykų avinėlių ir Izaijo knygos „Tarną“, pjauti vedamą avinėlių. Be šių prasmų Jono Krikštytojo lūpomis ištartas titulas neįgyja giliausios prasmės.

Turėtume taip pat siekti geriau suvokti, kaip mums pažįstamos ištraukos siejasi su kasdieno gyvenimu. Keičiantis mūsų gyvenimui, keisis ir mūsų suvokiama Rašto prasmė. Kai skaitėme būdami vaikai, supratome kaip vaikai. Mums augant, auga ir mūsų supratimas – ne tik ta prasmė, kad dabar esame pajėgesni intelektualiai, bet kad didesnė gyvenimo patirtis leidžia mums užčiuopti gilesnes Dievo Žodžio gelmes. Kuo giliau įžengiame į Jėzaus Kristaus slėpinį, tuo prasmingesni mums tampa jo žodžiai. Kuo giliau neriamė į krikščioniškąjį slėpinį ir į Raštą, tuo aiškiau regime, kad šis slėpinys yra neišsemiamas ir kad Rašte tebėra atskleistinų gelmių.

Kartais Rašto žodžiai mums atrodo negyvi ne todėl, kad jie pernelyg pažįstami, bet kad neaiškūs ir nesuprantami. Kai kurios Apreiškimo knygos dalys gali priblokšti mus savo keistumu. Neaiškumas glūdi nebūtinai pačioje knygoje. Būna taip, kad lieka neperregima jos prasmė mums.

Pavyzdžiui, mums gali atrodyti nesuprantama, kuo mūsų gyvenimas siejasi su kruvinais Senajame Testamente aprašytais karais. Panašiai ir ilgi genealogijų vardijimai labai retai uždega skaitytoją prasme. Išvalga.

Tokiais atvejais geriausia strategija yra tiesiog neapsistoti ties tuo, kas neaišku ir kas šiandienos krikščioniškajam gyvenimui atrodo neprasminga. Dažnai kai po metų iš naujo perskaitome tas pačias ištraukas, jos mums įgauna prasmę. Užuoat sustoję ties tuo, kas mūsų netraukia ar ko nesuprantame, verčiau sutelkime dėmesį į tai, kas mums yra prasminga. Negalime tikėtis, kad iš karto tapsime geri viso Šventojo Rašto žinovai. Nepaliovus skaityti auga ir mūsų pažinimas, ir tuomet sunkios ištraukos įgis gyvybės.

Tai nereiškia, kad neturėtume rimtai stengtis suvokti tai, ką skaitome. Tai taip pat nereiškia, jog turėtume greitai atidėti į šalį ištisą Šventojo Rašto dalį kaip nesvarbias. Būtina vadovautis veikia nuolankumo nuostata: suvokdami, kad mūsų laukia ilgas Biblijos supratimo kelias, turime kantriai eiti juo, tęsdami skaitymą. Jei mūsų skaitymo tikslas yra klausytis mums kalbančio Dievo žodžio, tuomet pirmiausia mums svarbios tos Biblijos vietos, kurias jo Šventoji Dvasia mums daro aiškias. Mūsų tikslas turėtų būti suvokti Biblijos visumą ir visas jos knygas – tačiau šio tikslo būtina siekti kantriai ir ištvermingai. Visų pirma turėtume nepamesti iš akių pagrindinės priežasties, dėl ko skaitome Raštą: mes nesistengiame tapti šios knygos ekspertai, bet norime klausytis mums kalbančio Dievo žodžio.

Mūsų skaitymą gali taip pat nuvesti į klystkelius klausimai ar diskusijos dėl kai kurių vietų prasmės. Kartais tenka girdėti teigiant, esą Biblijoje aprašyti stebuklai niekada iš tikrųjų nevyko, jie tėra vaizduotės padarinys. Gali tekti sutikti žmonių, atstovaujančių kitam kraštutiniui, kai tikima, jog kiekviename Biblijos žodyje glūdi pažodinė tiesa. Tokiais atvejais galime atmesti labiausiai kraštutinius požiūrius. Tačiau ką daryti su daugybe sunkių Rašto vietų – kaip išrūšiuoti įvairiausias interpretacijas. Neturėtume būti blaškomi tų klausimų, į kuriuos negalime atsakyti, ar dalykų, kurių negalime išspręsti. Saugiausia laikytis sveiko nuolankumo: pripažinti, kad neturime galutinio atsakymo, taip pat pripažinti, kad negalime atsakyti į visus klausimus. Turėtume ištvermingai tęsti skaitymą, nepaisydami to, ko nežinome. Mus gali paguosti tai, kad daugelis diskusijų interpretuojant įvairias Biblijos vietas vyksta dėl dalykų, mažai susijusių su mūsų gyvenimu.

Vis dėlto yra klausimų, kurių atsakymai yra svarbūs, kurie siejasi su mūsų tikėjimo turiniu ir gyvenimu. Skaitant Bibliją, iškilis klausimų, į kuriuos turėsime ieškoti atsakymų. Norint tinkamai skaityti Bibliją, būtinos geros Biblijos studijos. Negalime skaityti Rašto kaip Dievo žodžio, jei jo nelaikome rimtu studijų objektu.

Parengė K. L.

Krikščionių vienybė – prioritetinė Benedikto XVI užduotis

(KAP) Popiežius Benediktas XVI ekumenizmą pavadino prioritetine savo pontifikato užduotimi. Lapkričio 17 d. kreipdamasis į Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos visuotinį susirinkimą, jis pabrėžė, kad Vatikano II Susirinkimo suformuluotas „Bažnyčios regimos vienybės“ tikslas, nepaisant visų visuomeninių pervartų, išlieka nepakitęs. Jis energingai sieks šios užduoties įgyvendinimo ir laiką tai savo pareiga. Artimiausia dialogo su ortodoksų Bažnyčiomis gaire popiežius įvardijo savo susitikimą su Konstantinopolio ekumeniniu patriarchu Bartolomėjumi I šių metų lapkričio pabaigoje. Popiežius išreiškė džiaugsmą, kad po Susirinkimo, kur svečiai nekatalikai dar nebyliai klausėsi, prasidėjo pokalbiai su kitomis tiek Rytų, tiek Vakarų Bažnyčiomis bei bažnytinėmis bendruomenėmis. Pasak Benedikto XVI, gimė dialogą ir bendradarbiavimą įgalinusi brolystė.

Popiežius teigiamai įvertino tai, jog po ilgesnio laiko vėl atsinaujino katalikų ir ortodoksų teologų dialogas. Atviri ir draugiški dialogai vyksta ir su Vakarų Bažnyčiomis. Jų metu iš kelio pašalinta prietarų, tačiau kartu iškilo ir tam tikrų nuomonės skirtumų. Išlieka skirtingas Evangelijos ir Bažnyčios santykio supratimas. Naujų sunkumų radosi etikos srityje. Skirtingos krikščioniškųjų konfesijų pozicijos aktualiais klausimais, pasak popiežiaus, apsunkino nedviprasmiškesnę krikščionių įtaką viešajai nuomonei. Benediktas išreiškė savo didžiulį troškimą ateityje pirmiausia skatinti „meilės ekumenizmą“.

Per lapkričio 15 d. bendrąją audienciją popiežius Benediktas XVI ragino krikščionis siekti „tikinčiųjų ir žmonių šeimos vienybės“. Šventoji Dvasia, jo žodžiais, esanti tiek bažnytinės misijos, tiek pavienio tikinčiojo varomoji jėga, ir ji veda į „dieviškąjį gyvenimą“. „Šis dieviškasis gyvenimas pirmiausia

yra meilė“, – kalbėjo popiežius. Šia meile būtina persmelkti Bažnyčią ir pasaulį.

Dar kartą patvirtinta kunigų celibato pareiga

(KAP) Lotyniškųjų apeigų Katalikų Bažnyčia ir toliau laikysis kunigų celibato. Toks buvo lapkričio 16 d. surengto ir tris valandas trukusio Vatikano dikasterijų vadovų pasitarimo, kuriam vadovavo popiežius Benediktas XVI, rezultatas. Susitikime taip pat gvildentos atleidimo nuo celibato sąlygos ir kunigų grįžimo tarnybon galimybės. Dingstį pasitarimui davė prieš kelias savaites dėl neteisėto vyskupų iššventinimo ekskomunikuoto ir laicizuotų kunigų sąjūdžiui vadovauti pradėjusio arkivyskupo Emmanuelio Milingo situacija. Po susitikimo paskelbtame pareiškime Milingo vardas neminimas, tačiau jo „byla“ Vatikanui atrodo jau užbaigta.

Vatikano duomenimis, nuo Vatikano II Susirinkimo laicizuota apie 40 tūkst. kunigų, iš kurių per praėjusius 20 metų į tarnybą sugrįžo maždaug 9 tūkst. Sprendimai dėl leidimo sugrįžti priminėjami kiekvienu atveju atskirai. Sąlyga yra tai, kad atitinkamas dvasininkas „šiuo metu būtų situacijoje, neprieštaraujančioje Bažnyčios sąlygoms“, kitaip tariant, gyventų laikydamasis celibato, pavyzdžiui, jo žmonai mirus ar jam nuo jos atsiskyrus. Tai taip pat reiškia, kad vaikai būtų pilnamečiai, aprūpinti ir neprieštarautų tokiam tėvo žingsniui. Be to, pageidaujantysis sugrįžti turi „būti gyvenęs ir dabar gyventi taikoje su Bažnyčia“. Už leidimus sugrįžti tarnybon iki 1988 m. buvo atsakinga Tikėjimo mokymo kongregacija, vėliau Dievo kulto kongregacija, o šiaudien – Dvasininkų kongregacija.

Vatikano dikasterijų vadovų susitikimas pabrėžė kunigiškojo celibato branginimą katalikų tradicijoje ir kartu intensyvesnio „žmogiškojo ir krikščioniškojo tiek seminaristų, tiek jau iššventintų kunigų ugdymo“ būtinybę.

Popiežius pabrėžia didelę kontempliatyviųjų vienuolių reikšmę

(KAP) Popiežius Benediktas XVI pabrėžė nepamainomą kontempliatyviųjų vienuolynų ir klauzūrinių seserų reikšmę. Per lapkričio 19 d. Viešpaties angelo maldą Šventasis Tėvas sakė, kad nuo pasaulio atsiskyrusios maldos, tylos ir meditacijos vietos jokia būdu nėra nereikalingos, jos lygintinos su oazėmis ir „žaliaisiais didmiesčių plaučiais“. Jos yra palaima ir pagalba visiems žmonėms, taip pat tiems, kurie ten nesilanko ar net apie jas nieko nežino. Broliai ir seserys tokiuose vienuolynuose karštingam ir triukšmingam pasauliui tylėdami liudija, kad Dievas yra vieningas pagalba ir atrama, niekada nesvyruojanti, bet visada esanti tarsi „nepajudinama tikėjimo ir meilės uola“. Benediktas XVI paragino visus tikinčiuosius dvasiškai ir materialiai remti tokius vienuolynus ir iš pasaulio pasitraukusius, dažnai daug žadančių karjerų atsisakiusius ir maldos bei meditacijos gyvenimui už vienuolyno sienų atsidavusius vienuolius.

Vatikanas neprieštarauja, kad Turkija būtų priimta į Europos Sąjungą

(KAP) Pasak Popiežiškosios krikščionių vienybės prezidento kardinolo Walterio Kasperio, Vatikanas neturi jokių principinių prieštaravimų, kad Turkija būtų priimta į Europos Sąjungą. Interviu katalikiškajai radijo „Kirche in Privatpunkt“ redakcijai Stuttgarte kardinolas lapkričio viduryje teigė, kad jei Europos valstybės, Turkijai įvykdžius keliamas sąlygas, nubalsuos už jos priėmimą į ES, Šventasis Sostas tam neprieštaras.

Kardinolas kalbėjo apie ankstesnius popiežiaus Benedikto XVI pareiškimus, jog jis neišsivaizduojas Turkijos krikščionybės paženklinimo Europoje. Tokius vertinimus, pasak Kasperio, Benediktas XVI yra išsakęs kaip kardinolas Ratzingeris prieš savo išrinkimą po-

piežiūmi. Turėti asmeninę nuomonę turįs teisę kiekvienas pilietis. Tačiau Šventasis Sostas, kaip nepriklausantis Europos Sąjungai, šiuo klausimu savo tiesioginio požiūrio nereiškia.

Kalbėdamas apie būsimą popiežiaus kelionę į Turkiją lapkričio pabaigoje, kardinolas Kasperis pareiškė manąs, jog Benediktas XVI sieksias gero ir teigiamo santykio su islamu. Alternatyvos dialogui su šia pasauline religija nėra. Tačiau, pasak kardinolo, nuo islamo būtina skirti islamizmą. Islamistiniai ekstremistai islamą pasitelkia kaip priemonę savo politiniams tikslams siekti.

Popiežius Benediktas XVI užbaigė pirmąją knygą apie Jėzų dalį

(KAP) Popiežius Benediktas XVI užbaigė pirmąją savo knygą apie Jėzų dalį „Jėzus iš Nazareto – nuo krikšto Jordano upėje iki atsimainymo“. Apie tai lapkričio 21 d. pranešta Vatikane. Knygą italų kalba turėtų išleisti „Rizzoli“ leidykla, vokiečių k. – „Herder“ leidykla.

Užbėgdamas už akių galimiems debatams apie magisternę knygą, popiežius iš anksto „Herder“ leidyklos paskelbtoje pratarmėje pareiškia, kad jo knyga apie Jėzų nesąs magisterinis aktas. Tai veikia jo asmeninės „Dievo veido“ paieškos išraiška. Todėl niekam nedraudžiama šioms popiežiaus mintims prieštarauti.

„Kadangi nežinau, kiek dar laiko ir jėgų man bus dovanota, nutariau kaip pirmą knygą dalį paskelbti pirmuosius dešimt skyrių, prasidedančius krikštu Jordano upėje ir pasibaigiančius Petro išpažinimu ir atsimainymu“, – rašo popiežius. Pasak popiežiaus, jis mėginąs evangelijų Jėzų pavaizduoti kaip realų Jėzų, „istorinį Jėzų“ tikrąja šio žodžio prasme. Knyga nėra nukreipta prieš šiuolaikinę egzegezę, joje atsispindi didelis dėkingumas jai už daug ką, ką ji padovanojo ir tebedovanoja. „Tiesiog mėginau, peržengdamas vien istorinio-kritinio aiškinimo ribas, pritaikyti naujas metodines išvalgas, leidžiančias mums tikrai teologiškai aiškinti Bibliją ir, žinoma, pasitelkti tikėjimą, tačiau jokia būdu neatmetančias rimto istorinio traktavimo“.

Kokio nors popiežiaus jo popiežiškosios tarnybos laikotarpiu parašytos asmeninės, ne magisterinio pobūdžio knygos laibai retas reiškinys. Benedikto XVI pirmtakas Jonas Paulius II buvo pirmasis popiežius mūsų laikais, paskelbęs du autobiografinius kūrinius, interviu knygą ir eilėraščių tomą. Tačiau savo tarnybos laikotarpiu jis nesukūrė mokslinių-teologinių kūrinių.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2006, „Bažnyčios žinios“
